

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR ve ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM KADEMESİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN İNTERNET
BAĞİMLİLİĞİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge Beyatlı

Lefkoşa
Şubat, 2012

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR ve ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM KADEMESİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN İNTERNET
BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge Beyatlı

Danışman: Yard. Doç. Dr. Fezile Özdamlı

Lefkoşa
Şubat, 2012

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Bu alışma j¼rimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. H¼seyin Uzunboylu.....

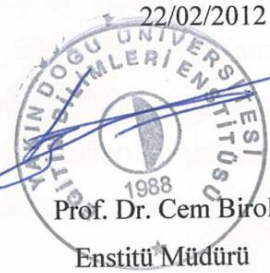
¼ye : Doç. Dr. Nadire avuş.....

¼ye : Yard. Doç. Dr. Fezile Özdamlı.....

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

22/02/2012

ÖZET

ORTA ÖĞRETİM KADEMESİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Beyatlı, Özge

Yüksek Lisans, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Fezile Özdamlı

Şubat 2012, 88 sayfa

Bu çalışma orta öğretim kademesindeki öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İnternet kullanımının öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerini belirlemek için gerçekleştirilen bu araştırma tarama modeli niteliğindedir. Bu çalışmanın örneklemini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Orta öğretim düzeyindeki 17 okulda öğrenim görmekte olan 1528 Lise öğrencisi oluşturmaktadır.

Bu çalışmada gereksinim duyulan verilerin toplanmasına yönelik internet bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekte öğrenciler hakkındaki demografik bilgilere, günlük ve haftalık internet kullanım saatlerine, internete bağlanmaktaki başlıca sebeplerine ve üzerlerindeki etkiye yer verilmiştir. Ölçek, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile okul müdürlerinden izin alınarak öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS'de analiz edilerek uzman görüşleri doğrultusunda çözümlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %6'sının internet bağımlısı, % 20.7'sinin ise yüksek risk grubunda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin cinsiyete, günlük kullanım saatlerine, kullanım yıllarına, bölgelere ve yaşa göre internet bağımlılık durumlarında farklılıklar göstermektedir.

Anahtar kelimeler: İnternet, Bağımlılık, İnternet Bağımlılığı, Bilgisayar bağımlılığı.

ABSTRACT

DETERMINING THE LEVEL OF INTERNET ADDICTION AMONG SECONDARY EDUCATION STUDENTS

Beyatlı, Özge

Master of Arts, Department of Computer Education and Educational Technology

Thesis advisor: Associate Professor Fezile Özdamlı

February 2012, page 88

The aim of this study is to determine the level of internet addiction among secondary education students. A survey was conducted in order to determine the negative effects of the internet on students. The research subjects are comprised of 1528 attending high school students connected to The Ministry of Public Education in the Turkish Republic of Northern Cyprus.

An internet addiction scale has been used in order to collect the necessary data for this research. The scale includes questions to determine the demographic background of the students, how many hours they log on to the internet, the main reasons as to what purpose they access the internet and the effects the internet has on them. This survey has been conducted with the permission of the Ministry of Public Education and the school principals. The data has been analyzed with the use of SPSS program along with the views of experts in this field. According to the results of the research, 6% of the students are addicted to the internet and 20.7% are in the high risk group. The results vary according to the gender, daily usage hours, how long they have been using the internet, where the students reside and the age of the students.

Key words: Internet, Addiction, Internet Addiction, Computer Addiction

ÖNSÖZ

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı, yüksek lisans programının gereği olarak hazırlanan bu araştırma, orta öğretim düzeyindeki öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemini oluşturan internet ile ilgili temel kavramlar ve bu kavramların tanımları verilerek araştırmaya giriş yapıldıktan sonra, sırasıyla; amaç, önem, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde araştırmanın kuramsal temelleri ve ilgili araştırmalara yer verilmektedir. Üçüncü bölümde araştırmanın yürütülmesinde izlenen yöntem sunulmuştur. Dördüncü bölümde bulgular ve yorumlar yer alırken, beşinci bölümde ise sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

Yüksek Lisans tezimi hazırlama süreci boyunca bana her türlü destek ve katkılarını esirgemeyen değerli tez danışmanım Yard. Doç. Dr. Fezile Özdamlı'ya ve Bölüm başkanımız Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu'ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca yapıcı eleştirilerinden dolayı Doç. Dr. Nadire Çavuş'a teşekkür ederim. Aldığım Üniversite eğitimi boyunca benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen değerli aileme, gösterdiği sabırdan dolayı sevgili eşime ve kızım Laden'e teşekkür ederim. Tezimde kullandığım anketi uygulama aşamasında bana yardımcı olan çalışma arkadaşlarım sevgili Nedret Tartar ve Hatice Dağlı'ya teşekkür ederim.

Ayrıca beni bu akademik hayata teşvik eden, her türlü desteği ve yardımı esirgemeyen bu günlere gelmemde üzerimde en büyük payı olan çok kıymetli insan, Eski Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sn. Türkay Tokel'e teşekkürü bir borç bilirim.

Özge BEYATLI

Lefkoşa, 2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	IX

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
PROBLEM.....	1
AMAÇ.....	4
ÖNEM.....	4
SINIRLILIKLAR.....	5
TANIMLAR.....	5
KISALTMALAR.....	6

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve Ve İlgili Araştırmalar.....	7
Kavramsal Çerçeve.....	7
İnternet.....	7
İnternetin Tarihsel Gelişimi.....	9
İnternetin Kullanım Amaçları.....	10
Eğitsel Amaçlı İnternet Kullanımının Avantajları.....	11
Eğitsel Amaçlı İnternet Kullanımının Dezavantajları.....	12
İnternet Bağımlılığı.....	12
Yanlış İnternet Kullanımı.....	15
İlgili Çalışmalar.....	18

BÖLÜM 3

Yöntem.....	21
Araştırma Modeli.....	21
Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi.....	21
Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	22
Öğrencilerin Cinsiyeti.....	22
Öğrencilerin Yaş Ortalaması.....	23
Öğrencilerin Bilgisayara Sahip Olma Durumları.....	24
Bilgisayarın Bulunduğu Ortam.....	24
İnternet Bağlantı Ortamı.....	25
Günlük İnternet Kullanım Saatleri.....	26
Veri Toplama Araçları Ve Uygulama.....	26
Ölçek.....	27
Kişisel Bilgi Formu.....	27
Uygulama.....	27
Verilerin Çözümü Ve Yorumlanması.....	27

BÖLÜM IV

Bulgular Ve Yorumlar	30
Öğrencilerin İnternete Bağlanma Sebepleri.....	30
Orta öğretim Düzeyindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri.....	31
Öğrencilerin Cinsiyete Göre İnternet Bağımlılığı Düzeyleri.....	32
Evinde Bilgisayar Olan Öğrencilerin Bağımlılık Durumlarının Karşılaştırılması.....	34
İnterneti Kullanım Yıllarına Göre İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması..	35
Öğrencilerin Bölgelere Göre İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	36
Öğrencilerin İnterneti Günlük Kullanımlarına Göre İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	38
Öğrencilerin Yaşlarına Göre İnternet Bağımlılığı Durumlarının Değerlendirilmesi....	40

BÖLÜM V

SONUÇLAR.....	42
ÖNERİLER.....	46

Kaynakça	48
-----------------------	-----------

EKLER

A. Öğrenci Ölçekleri.....	59
B. Genel Orta Öğretim İzin Formu.....	63
C. Meslek Teknik Öğretim İzin Formu.....	64

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1 Öğrencilerin Cinsiyet'e Göre Dağılımı.....	23
Tablo 3.2 Öğrencilerin Yaş Ortalamasına Göre Dağılımı.....	23
Tablo 3.3 Öğrencilerin Bilgisayara Sahip Olma Durumlarına Göre Dağılımları.....	24
Tablo 3.4 Öğrencilerin Bilgisayarlarının Bulunduğu Ortama Göre Dağılımı.....	24
Tablo 3.5 Öğrencilerin İnternete Bağlanma Ortamlarına Göre Dağılımı.....	25
Tablo 3.6 Öğrencilerin Haftalık İnternet Kullanımına Göre Dağılımı.....	26
Tablo 3.7 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Sınırlarına.....	28
Tablo 3.8 Süre Ve Olanaklar.....	28
Tablo 4.1 Öğrencilerin İnternete Bağlanmaktaki Başlıca Sebeplerine Göre Dağılımı.....	30
Tablo 4.2 Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri.....	32
Tablo 4.3 Cinsiyete Göre İnternet Bağımlılık Durumlarının Karşılaştırılması Sonuçları.....	33
Tablo 4.4 Evinde Bilgisayar Olan Öğrencilerin İnternete Bağımlılık Durumlarının Karşılaştırılmasının Sonuçları.....	34
Tablo 4.5 İnternet Kullanım Yıllarına Göre İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Karşılaştırılmasının Sonuçları.....	35
Tablo 4.6 Öğrencilerin Bölgelere Göre Bağımlılığı Düzeylerinin Karşılaştırılmasının Sonuçları.....	37
Tablo 4.7 İnterneti Günlük Kullanımlarına Göre Bağımlılık Düzeylerinin Karşılaştırılmasının Sonuçları.....	38
Tablo 4.8 Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılık durumlarının değerlendirilmesi.....	40

Şekiller Listesi

Şekil 3.1 Tabakalama örnekleme yöntemi ile belirlenen öğrenci örneklemi.....	22
--	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; internet bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırma kapsamında geçen bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

Problem

İnternet, istediğimiz zaman sınırsız bir bilgi kaynağına ulaşabilmemizi sağlayan en büyük iletişim ağıdır. Gün geçtikçe hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen internet istediğimiz bilgiye istediğimiz anda ulaşmamızı sağlayarak bilgi paylaşımını hızlandırmaktadır. Çeşitli nedenlerle değişik alanlarda ve konularda internete bağlanan ve interneti kullanan kişi sayısının gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Yen ve diğerlerine (2007) göre, bazı bireyler için internet artık hayatın amacı haline gelmiştir, sadece hayatımızı kolaylaştırmakla kalmayıp hayatın anlamı olmuştur ve internet kullanımı tüm dünyada gün geçtikçe artmaya devam etmektedir.

Chou, Condrón ve Belland (2005)'a göre İnternet, akademik alanda öğrenme ve araştırma amaçlı kullanılırken, zamanla öğrencilerin yaşamında vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir. İstenilen bilgiye istenilen anda ulaşabilmenin verdiği kolaylık ve avantajlar internet kullanımını etkilemiştir. İnternet, öğrencilere sınıf ortamında anlaşılmayan konuları zamandan ve mekândan bağımsız olarak tekrar edebilme olanağını sağlamaktadır. Öğrencinin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayarak dersteki performansına karşılık geri dönüt vermesi motivasyonu artırmaktadır.

İnternetin popülerliğinin artması, insanları aşırı kullanıma doğru yöneltmiş ve insanlar üzerinde olumsuz etkiler yaratmaya başlamıştır. Işık (2007)'a göre bilgisayar ve internet başında çok fazla zaman harcayan kişilerin sosyalleşmesini engellemekte ve ruhsal bozuklukların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. İnternet bu tür bireyler için bir nevi kendilerini göstermelerini sağlayacak bir platformdur.

Sosyal açıdan kendilerini geliştiremeyen bireyler sosyal becerileri gelişmediğinden arkadaş ortamlarında, eğitim ortamında ve aile ortamında bazı sorunlar yaşayabilirler.

Young tarafından 1997 yılında ortaya atılan İnternet bağımlılığı kavramı 2000'li yıllara kadar bağımlılık olup olmadığı konusunda tartışılmakta olan bir kavramdı. Günümüzde ise yapılan araştırmalara bakıldığında internet bağımlılığının olduğu görülmektedir. Son yıllarda psikiyatristler sıklıkla internet bağımlılığından doğan ruhsal bozukluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bilgisayar başında geçirilen keyif verici anlar ruhsal bozuklukların artmasına sebep olmaktadır (Öztürk ve diğerleri, 2007).

Yapılan araştırmalara göre, teknolojinin gelişmesiyle birlikte, internet kullanımı insan hayatını olumlu yönde etkilediği gibi olumsuz yönde de etkilediği ortaya çıkmıştır. İnternetin aşırı kullanılmasından doğan sağlık problemleri beraberinde kas ve iskelet sisteminde meydana gelen bozuklukları da ortaya çıkarmıştır (Ceyhan ve Özmutaf, 2008). Bu olumsuzluklar performansın düşmesine, uyku bozukluğuna, internetsiz bir hayatın çok sıkıcı ve anlamsız olması gibi düşüncelere sebebiyet vermektedir (Öztürk, 2007; Young,1999). Araştırmacılar tarafından internet bağımlılığının davranış bozukluklarına neden olduğu ortaya çıkarılmıştır. Alkol ve ilaç bağımlılarının göstermiş olduğu davranış bozuklukları internet bağımlısı kişilerde de gözlemlenmektedir (Ceyhan, 2008).

Teknolojinin gelişmesiyle bağımlılık konusunda bir çok değişiklikler meydana gelmiştir. Günümüzde bağımlılık konusu ele alındığında bilgisayar, alışveriş, televizyon ve seks bağımlılığı konularının ön planda olduğu görülmektedir. Halbuki önceki yıllar ele alındığında sigara, alkol, kumar ve uyuşturucu bağımlılıkları akla gelmekteydi (Greenfield, 1999; Kim ve Kim, 2002; Akt: Günüç, 2009).

Özellikle de denetimsiz ve özgür ortamlar sağladığı için ergenlerde kullanımını cazip hale getirmiştir. İnternetin her konuya açık olması her kesimden ve her yaştan insanların kullanmasını cazip hale getirmektedir. Her kişinin farklı ilgi alanları ve farklı eğilimleri vardır. İnternetin her zevke hitap etmesi kullanılabilirliğini artırmaktadır. İnan

(2010)'a göre interneti diğer kitlesel araçlardan farklı kılan denetimsizliğin ve özgürlüğün getirdiği rahatlıktır.

Aslan (2011)'in yaptığı çalışmada internetin, sosyo-ekonomik düzeyi ortadan kaldırarak her kesimden insanın ulaşmasına olanak sağlandığını elde ettiği bulgulara dayanarak ortaya koymuştur. İnternet, araştırma yapmak, iletişim kurmak, eğlenmek ve ticari amaçlar için kullanılan bir araçtır (Seo ve diğerleri, 2009). İnternet artık sadece bilgi paylaşımı için değil, alış veriş yapmak için, oyun oynamak için, sohbet etmek için kullanılan bir araç olmuştur. Akınoğlu (2002)'na göre internet yaşamımızda büyük bir önem taşımaya başlamıştır. Birçok işlemin yanı sıra arkadaşlıkların bile internet aracılığı ile sağlandığı vurgulamaktadır.

İnternet kullanımının sağladığı kolaylıklar ve avantajlara rağmen yaratmış olduğu bir çok olumsuz sonuçlarla da rastlanmaktadır. İnternette geçirilen fazla zaman arkadaşlık ilişkilerinin samimiyetini ortadan kaldırmakta gerçek olmayan dostluklara yol açmaktadır. Bu da beraberinde bireylerin sosyalleşmesini engelleyerek davranış bozukluklarına sebebiyet vermektedir. Caplan (2005)'e göre, bireyler artık internet ortamında iletişim kurmayı yüz yüze iletişime tercih etmekte ve sosyal etkileşimini internet ortamında göstermekte olduğunu vurgulamaktadır.

Özçınar (2010)'in KKTC'deki Lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, %7 oranında öğrencinin internet bağımlısı olduğu saptanmıştır.

Gençlerin ergenlik çağında yaşamış oldukları bazı problemler, tatmin olamadıkları arkadaşlıklar, aileleri ile yaşadıkları sorunlardan dolayı kendilerini eğlenceye veya internete vermektedirler. Gençlerin bir çoğunun İnternet'i tercih ettiği ve karşılaştıkları sorunlardan uzaklaşmak için sosyal paylaşım ağlarını kullandıkları kanıtlanmıştır (Özcan ve Buzlu, 2005; İnal ve Kiraz, 2008; Tüzün ve Özdiç, 2010).

Literatür araştırmalarına göre İnternet'in çoğunlukla eğlence ve iletişim amaçlı kullanıldığına ilişkin bulgular vardır (Tarozi ve Bertolini, 1999; Esgin, 2000; Shapira ve diğerleri, 2000; Taşkın, 2002; Tsai ve Lin 2003; Bayraktar ve Gün, 2007; Yang ve Tung 2007).

Yukarıda bahsettiğim gibi çağımızın en önemli teknolojik gelişmelerinden olan internetin kullanımının gün geçtikçe artması sonucunda yaratmış olduğu olumsuz etkiler bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, KKTC’de bulunan Orta öğretim kademesindeki öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini belirlemektir. Belirlenen amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Öğrencilerin başlıca internet kullanım sebepleri nedir?
- Öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyleri nasıldır?
- Öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılığı düzeyleri nasıldır?
- Evinde bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Öğrencilerin interneti kullanım yıllarına göre internet bağımlılığı düzeyleri nasıldır?
- Öğrencilerin bölgelere göre internet bağımlılığı düzeyleri nasıldır?
- Öğrencilerin interneti günlük kullanım saatlerine göre internet bağımlılığı düzeyleri nasıldır?
- Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı düzeyleri nasıldır?

Önem

İnternet, etkili ve doğru kullanıldığında, zamandan ve mekândan bağımsız, her yerde istediğimiz her bilgiye erişme imkânı sunan teknolojik bir araçtır. Doğru kullanılmadığı zaman ise bireylerin davranışlarını kötü yönde etkilemektedir. İnternet üzerinde amaçsızca geçirilen zaman gençlerin sosyalleşmesini engellemekte aynı zamanda ruhsal bozukluklara neden olmaya başlamaktadır. Bireylerin gerçekte kuramadıkları dostlukları, e-posta adreslerinde aramaya başlamaları amaçsızca internette dolaşmaları ve yaşadıkları sorunlar internet bağımlılığı konusunda araştırma yapmak için merak uyandıran bir konu haline gelmiştir.

Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

- 1- Çalışma grubu KKTC'de bulunan Orta öğretim kademesindeki öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
- 2- Araştırmanın verileri kullanılan ölçek ile,
- 3- 2010–2011 bahar dönemi ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

İnternet: İnternet, iki veya daha çok sayıda bilgisayarın birbiriyle bağlantı kurarak oluşturdukları uluslararası bir ağıdır. Bilgisayar ağlarının aralarında tekrar bağlantı kurmalarıyla oluşan, dünya çapında yaygın bilgisayar ağlarına dayalı bir iletişim ağıdır. Dünya yüzeyindeki bilgisayarların birbirleriyle iletişimine belirli elektronik dil ve kurallar çerçevesinde imkan veren internet aynı zamanda çok yönlü bir kitle iletişim aracıdır .

Yanlış İnternet Kullanımı: Bireylerin internet başında, önüne geçilmez bir istekle fazla zaman harcamaları sonucunda meydana gelen ve olumsuz sonuçlar doğuran bilişsel ve davranışsal bozuklukların oluşmasına neden olan çok boyutlu bir sendromdur.

Bağımlılık: Bağımlılık, bireyin belirli bir davranışı hayatına zarar verdiğini bildiği halde önüne geçilmez bir arzu ve istek ile tekrarlamak istemesidir. Bu davranışın kesilmesi halinde bireyde ruhsal ve bedensel rahatsızlıklar görülebilmektedir.

İnternet bağımlılığı: İnternet bağımlılığı, önüne geçilmez bir arzu ve istekle kumar oynama istemesi gibi, bir çeşit davranış bozukluğudur.

Kısaltmalar

ARPA : Advanced Research Projects Agency

IP : İnternet Protokolü

İTÜ : İstanbul Teknik Üniversitesi

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

NASA: Amerikan Uzay ve Havacılık Dairesi

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

PİK : Patolojik İnternet Kullanımı

WWW: World Wide Web

YDÜ : Yakın Doğu Üniversitesi

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ve konuyla ilgili araştırmalar özetlenerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Bu başlık altında araştırmanın problemine ilişkin kavramsal çerçevesi verilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla internet, bağımlılık, internet bağımlılığı, Eğitsel amaçlı internet kullanımının avantajları, eğitsel amaçlı internet kullanımının dezavantajları ve gençlerin internete yönelme nedenleri alt başlıklarda incelenmiştir.

İNTERNET

İnternet her türlü bilgiye hızlı ve kolay erişilebilen uluslararası bir ağıdır. İnternetin İngilizce karşılığı “international” ve “network” kelimelerinden meydana gelmektedir (Tsai, Lin ve Tsai, 2001; Gürol ve Sevindik, 2002). İnternet, birbirine bağlı bilgisayarlardan oluşan, dünya çapında her geçen gün yaygınlaşan ve büyüyen bir bilgi ağıdır (Bölükbaşı ve diğerleri, 2005).

İnternet ilk olarak askeri ve akademik alanlarda kullanılmaya başlamıştır. Günümüzde ise kurumlarda, özel sektörde ve eğitim alanlarında yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bireyler kendi fikir ve düşüncelerini internet üzerinden dünyaya paylaşabilmektedirler (Karaman, 2009).

Halis (2002)'ye göre internet, bireylerin bilgi ve fikirlerini dünyadaki diğer bireyler ile tartışma ortamı oluşturur, öğrencilere ağ üzerinden araştırma yapma becerileri kazandırır, kullanıcı internette eriştiği bilgileri etkili kullanma davranışına da dönüştürülebilir.

İnternet, farklı mekân ve zamanda birbirine bağlı milyonlarca kişinin oluşturduğu büyük bir bilgi ağıdır. İnternet e-devlet, bankacılık işlemleri, seyahat, alışveriş, rezervasyon ve benzeri birçok alanlarda kullanılmaktadır. İnternet kullanımının artması ile internet hayatımızda önemli bir yere sahip olmuştur.

İnternet, milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. İnternet, bilgiyi saklayan, paylaşan ve istenildiğinde ona kolayca ulaşılan bir teknolojidir. Kullanıcılar bu teknoloji yardımı ile bilgilere ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde ulaşabilmektedirler. İnternet kullanıcıların kişisel düşüncelerini rahatlıkla paylaşabildikleri bir demokrasi platformudur (İnan, 2000; Demir, 2006).

İnternet, iletişim ve paylaşımın yanı sıra öğretimin sunulduğu, yayımlandığı bir ortamdır. Öğretimin internet üzerinden sunulduğu ortamlar web tabanlı eğitim, e-öğrenme olarak adlandırılabilir. İnternet ortamı, öğrenci ve öğretmenler için sınırsız bir bilgi kaynağı sunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin dünyanın herhangi bir yerindeki diğer öğrencilerle ortak projeler gerçekleştirmeleri, dünyanın herhangi bir yerindeki uzmanların desteği ile sunumlar hazırlamaları, öğretmen tarafından düzenlenen sınıf dışı tartışmaları gerçekleştirilmesi, ders materyalinin yayınlanması projelerin, önemli etkinliklerin duyurulması, örnek projelerin ve etkinlik takvimin yayınlanması, değerlendirmelerin gerçekleştirilmesi gibi birçok etkinliğe olanak sağlar.

İnternetin bilgi kaynağı olarak kullanılması en basit anlamda, bireyin günlük haberleri internet üzerinden takip etmesi öğretmenin kendi alanı ile ilgili araştırma yapması ders materyali hazırlaması, öğrencilerin projelerini hazırlarken araştırma yapması şeklinde belirtilebilir (Özdamlı, 2011).

İnternet her geçen gün gelişmekte ve ilerlemektedir. İnternet, eğitim kurumlarının, özel sektörün ve kullanıcıların katılımıyla her geçen gün gelişmekte ve gelişmeye devam etmektedir. Sunduğu sınırsız imkânlar, günlük hayatımızda

sağladığı kolaylıklar, dünyanın diğer bir ucunda yaşayan insanlarla haberleşebilme, bilgiye hızlı ve kolay ulaşabilme gibi sağladığı imkânlar şaşırtıcı boyutlara ulaşmıştır.

İnternet sayesinde bireyler, her türlü bilgiye ihtiyaç duyduğu anda hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Arkadaş ve tanıdıklar ile sohbet etmekte, eğlenceli ve güzel zaman geçirebilmekte ve bununla birlikte dünya ile ilgili gelişmelerden haberdar olabilmektedirler. Ayrıca alış-veriş ve bankacılık işlemlerini internette yapabilmektedirler (Balcı ve Ayhan, 2007).

İnternet, kullanıcıların sanal ortamlarda bulunduğu, bilgilerini paylaştıkları ve yeni arkadaşlık ortamlarının oluşturulduğu bir ortamdır (Oral 2005).Günümüzde gençlerin bir çoğu interneti, bilgiye ulaşma, iletişim, ve eğlence amaçlı kullanmaktadır (Uzunboylu ve Özdamlı 2006; Ko ve diğerleri, 2008; Bicen 2009; Jitgarun ve Tongsakul 2009).

İNTERNETİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İnternetin temeli Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Sovyet Rusya arasındaki rekabete dayanmaktadır. 1957'de Sovyetlerin Sputnik'i (yapay dünya uydusu) fırlatması üzerine ABD Savunma Bakanlığı bilim ve teknolojinin orduya en iyi şekilde uygulanması için ARPA (Advanced Research Projects Agency) projesini başlatmıştır. Amerikan Hava Kuvvetleri 1962 yılında tüm ülkeye yayılabilecek bir askeri bilgisayar ağı tasarlamıştır. Bu ağın adı ARPANET olmuştur. Bu ağlar internet protokolu (IP) kullanırlar.

Türkiye internete Orta Doğu Teknik Üniversitesinin ilk bağlantıyı gerçekleştirmesiyle 1993 Nisan ayında bağlanmıştır. İnternet öncelikle akademik alanlarda kullanılmaya başlamıştır. ODTÜ'den sonra diğer üniversiteler de bağlantılarını gerçekleştirmişlerdir. 1999 yılında ticari ağ yapısında büyük değişiklikler olmuş ve TURNET'in yerini TNet adında yeni bir oluşum almıştır. İnternet üzerinden ilk sipariş almaya başlayan firma Pizza Hut olmuştur. Daha sonra iletişim firmaları internete yatırım yapmaya başlamışlardır (Bölükbaşı, 2003).

Sanayi ve bilişim bakanlığının yaptığı araştırmalara göre Türkiye’de internet kullanım sayısı son yıllarda artmış ve bu rakam 221000 ulaşmayı başarmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde internet ilk olarak 1995 yılında Comtech firması tarafından kullanıma sunulmuştur (Uzunboylu, 2008).

İNTERNET KULLANIM AMAÇLARI

Teknolojinin her geçen gün değişmesi ve gelişmesiyle birlikte internet günümüzde hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnternet sunduğu kolaylıklar, olanaklar ve avantajlar doğrultusunda insan hayatında önemli bir yere sahip olmuştur.

İnternet kullanıcıların günlük hayatını kolaylaştıracak birçok alana sahiptir. Bu amaçla kullanıcılar internette bankacılık, seyahat rezervasyonları, alışveriş, uçak bileti, hisse senedi alım-satım, açık artırmalara katılma gibi ticari işlemleri kolaylıkla yapılabilir. Eğitim alanında ise elektronik posta, makale, teknik rapor, sohbet, bilgi alışverişi, kitap, konferans, kayıt işlemleri, duyuru ve benzeri bir çok alanlarda kullanılmaktadır (Gürçan,1999; Tsai, Lin ve Tsai 2001).

İnternet ortamında gerçekleştirilen aktiviteler dört ana başlık altında incelenebilmektedir. Bunlar, araştırma, iletişim, eğlence ve ticaret amaçlı kullanılan aktivitelerdir. Bu ana başlıklara bağlı olarak internet ortamından e-posta almak ve göndermek, bilgi amaçlı araştırma yapmak, ödev aramak, arkadaşlarla haberleşmek, sosyal ağlara katılmak, internetten alış-veriş yapmak, gazete ve haber okumak, radyo dinlemek, televizyon izlemek, müzik dinlemek, oyun oynamak, bahis oyunları oynamak ve bankacılık işlemleri yapmak gibi pek çok aktiviteler gerçekleştirilebilir.

(Kraut vd., 1998; Korgaonkar ve Wolin, 1999; Koç ve Ferneding, 2007; Özdemir ve Usta, 2007; Okay ve Aydoğan, 2010).

EĞİTSEL AMAÇLI İNTERNET KULLANIMININ AVANTAJLARI

- İnternet öğrencilerin eğitime katılımını motive eder,
- İnternet ortamında farklı dil, din ve ırk'tan olan insanlar birbirleri ile fikir alışverişinde bulunabilirler,
- İnternet ortamında öğrenciler zaman ve mekândan bağımsızdırlar,
- İnternette kaynaklara ulaşmanın maliyeti düşüktür,
- İnternet öğrencilerin bireyselleşmesini sağlar,
- İnternette bireyler sınırsız bilgiye erişebilirler,
- İnternet bireylere özgür eğitim imkanı sunmaktadır.
- İnternet ile bireyler dünyanın farklı ülkelerinde bulunan kişilerle eğitim alma imkânı bulurlar.
- İnternette alınan bilgiler depolanarak istenildiği zaman kullanılabilir.
- İnternet dersi daha ilgi çekici hale getirmekte ve öğrenciyi derse daha çok motive etmektedir.
- Öğretmen derste rehber rolünde olduğu için öğrencinin derse aktif katılımını sağlar.
- İnternette dersler tartışma ortamında gerçekleştiği için öğrencilerin düşünme ve tartışma becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.
- Öğrenciler ders materyallerine istedikleri zaman ve istedikleri mekândan ulaşabilmektedir.

EĞİTSEL AMAÇLI İNTERNET KULLANIMININ DEZAVANTAJLARI

- İnternette eğitim teknik bir alt yapı gerektirmektedir,
- İnternet öğrencinin sosyalleşmesini önler,
- Yüz yüze eğitim yapmak isteyen öğrenciler için sıkıcı bir ortamdır,
- Kullanımı ve maliyeti yüksektir,
- Psikomotor ve tutumsal beceriler gerektiren davranışların öğretilmesi zordur,
- Geleneksel eğitime göre öğrencilerin dönüt vermeleri uzun zaman alır

İNTERNET BAĞIMLILIĞI

İnternet bağımlılığı 1996 yılında Dr. Ivan Golberg tarafından ortaya atılmıştır. Mental Hastalıkların Teşhis ve İstatistiği El Kitabı (DSM IV-TR)'na dayanan yapmacık kriterlerin özetini birkaç arkadaşına e-mail olarak göndermiştir. İlk başlarda meslektaşları gelen e-mail'i şaka olarak nitelendirmişler daha sonra meslektaşlarının internet bağımlılığı olduğunu Dr. Ivan Golberg'e itiraf etmeleri onu şaşırtmıştır. Bir şaka olarak başlayan internet bağımlılığı terimi şu anda araştırmacılar tarafından yaygın olarak kullanılan bir kavram haline gelmiştir (Kirallo, 2005).

Araştırmacılar, fazla internet kullanımını ve fazla bilgisayar kullanımını, diğer bağımlılık türlerinde olduğu gibi bireylerde aşırı internet kullanımı olarak ve aşırı bilgisayar oyunu oynamak olarak belirlemişlerdir (Kelleci, 2008; Akt: Balkan, 2010)

Young (1996)'ya göre, internet bağımlılığı kumar gibi bağımlılık yaratmakta ve kişilerde dürtü kontrol bozukluğu belirtilerini ortaya çıkarmaktadır. Young'un internet bağımlılığı tanı ölçütleri aşağıdaki gibidir:

- İnternetle aşırı bir zihinsel uğraş,
- İnternete bağlı kaldığı süreden daha fazla bağlı kalmaya ihtiyaç duyma,
- İnternet kullanımını azaltmaya yönelik başarısız girişimlerde bulunma,
- İnternet kullanımının azaltılması durumunda yoksunluk belirtileri,
- Başlangıçta olduğundan daha uzun bir süre internete bağlı kalma isteği,

- İnternetin aşırı kullanılmasından dolayı , okul ya da işle ilgili problemler yaşama,
- İnternete bağlı kalabilmek için çevresindeki kişilere yalan söyleme,
- İnternete bağlı kalındığı süre içerisinde duygulanım değişikliğinin olması. (umutsuzluk, suçluluk, anksiyete, depresyon gibi)

Young'un internet bağımlılığı tanı yöntemini kullanan Davis internet kullanımını iki alt sınıfta gruplandırmıştır:

- 1- Özgül Patolojik İnternet kullanımı
- 2- Genel Patolojik İnternet kullanımı

Özgür Patolojik İnternet kullanımında birey, bağımlı olduğu nesneyi elde etmek için kullanır (kumar, alışveriş vb.). Genel patolojik internet kullanımı zaman geçirmeye yönelik kullanılır (çevirim-içi sohbetler , araştırma vb.)

Bireyin internete sürekli olarak oyun oynaması internet bağımlılık düzeyini artırmaktadır. İnternet bağımlılığı, internet dışında geçirilen vaktin değersiz bulunması, internette daha çok zaman harcayarak doyuma ulaşma hissi, internet yokluğunda bireyler kendini gergin, sinirli hissetmekte bu da aile, iş ve sosyal hayatında olumsuz etkilere neden olarak tanımlanmaktadır. Irwansyah (2005) yaptığı çalışmada oyun ile bağımlılık arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu belirtmiştir.

Cengizhan, (2003), İnternet bağımlılığının belirtilerini şu şekilde tanımlamaktadır:

- Bireylerin, internete sık sık bağlanma isteği, internete bağlı iken zamanın farkında olmaması, internette geçirdiği zaman sorulduğunda zamanı daha az söyleyerek bu süreyi bireyin inkâr etmeye çalışması,
- İletişim kurması gereken kişilerle onlara mail adresi, sohbet odası adlarını dağıtmaya çalışmakta,
- Bireyin internet üzerinden alışveriş yapması,
- Bireyin bilgisayar başında daha fazla zaman geçirmesi suçluluk hissine kapılmasına ve internette geçirdiği zamandan büyük bir zevk alması,
- Bireyin internetten başka hiçbir şeyle uğraşmak istememesi,
- Bireyin bir şeyi bahane ederek internet başına geçmesi,
- Bireyin arkadaşları ile olan ilişkilerinde problem yaşaması,
- Bireyin sosyal aktivitelerden uzaklaşması,
- Bireyin internet başında geçirdiği zamana bağlı olarak sürekli yorgun ve uykusuz kalması,
- Bireyin internette daha çok zaman harcaması ve ailesine yeterli zamanı ayırmaması,
- Bireyin internette geçirdiği zamanın çok olduğu söylendiğinde rahatsızlık duyması,
- Bireyin yüz yüze iletişim kurması yerine internet ortamındaki iletişimi tercih etmesi,
- Bireyin internette geçirdiği zaman dolayısı ile aile içi problemlere sebep olmaktadır.

YANLIŞ İNTERNET KULLANIMI

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ve her geçen gün yenilenmesi ile bilgisayar ve internet özellikle çocuklar ve gençlerin hayatında önemli bir yer edinmiştir. Artık çocukların en yakın arkadaşı bilgisayar ve internet olmuştur. İnternet, hayatımıza sağladığı birçok kolaylıkların yanında birçok problemleri de beraberinde getirmiştir. Çocuklarda internet bağımlılığı yanında uygun olmayan sitelere girip ruhsal bozukluklara da neden olabilmektedir. Kontrolsüz internet kullanımı gençlerin fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimin olumsuz yönde etkilemektedir.

Günümüzde bireyler interneti sadece araştırma yapmak, bilgi edinmek, haberleşmek, oyun oynamak, alış-veriş yapmak, banka işlemleri yapmak vb. amaçlarla kullanmamaktadır. Özellikle son yıllarda sanal ortamlarda karşılaşılan riskler giderek artmaktadır. Gençler internet ortamlarında birbirlerini tuzağa düşürmekte birbirlerine sanal zorbalık yapmaktadırlar. Geçmiş yıllara baktığımız zaman okul ortamlarında geleneksel akran zorbalığı olarak bilinen bu sorun teknolojinin gelişmesi ve sınıf ortamlarına kadar girmesiyle birlikte gelişmiş ve sanal zorbalık, elektronik zorbalık ve siber zorbalık olarak değişmiştir.

Zorbalık, bir kişinin veya bir grubun bir diğerine yaptığı olumsuz davranışlar olarak nitelendirilebilir (Elliot, 1992).

Willard (2005)'e göre sanal zorbalık, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması ile bireylerin kasıtlı olarak birbirlerine korkutmak amaçlı mesaj ve resimler gönderilmesidir (Akt: Aksaray, 2011). Yapılan araştırmalar siber zorbalığı önlemek için okullarda öğretmenlere, danışmanlara ve okul psikologlarına görevler düştüğünü göstermektedir.

Diamanduros, Downs ve Jenkins (2008)'e göre okul psikologları siber zorbalık ile ilgili yapılacak çalışmalarda önemli bir role sahiptir. Okul psikologlarının başlıca görevleri şunlardır:

- 1- Siber zorbalıkla ilgili gençler üzerinde bir farkındalık yaratmak ve onlara etkili bir lider olmak,
- 2- Siber zorbalığı önleyici çalışmalar yapmak ve bu programları hazırlamada etkin rol almak,
- 3- Siber zorbalığın hangi boyutta olduğunu belirlemek ve siber zorbalık ile ilgili anketler uygulamak,
- 4- Okul çalışanları ile birlikte işbirliği içerisinde olmak ve bu sorunu nasıl önleyebilecekleri konusunda yeni stratejiler belirlemek.
- 5- Siber zorbalıkla nasıl mücadele edecekleri ile ilgili planlar yapmak (Akt: Aksaray, 2011).

Her ne kadar şiddet içeren öğelerin bulunduğu, çocukların gelişimine uygun olmayan cinsel içerikli sitelere girmelerini önleyici programlar yapılsa da çocukların internet ortamında kiminle sohbet ettiği ne kadar süre internete bağlı kaldıklarını belirlemek çok zordur. O yüzden sağlıklı ve doğru internet kullanma alışkanlığının kazandırılması ve yanlış internet kullanımından kaynaklanan problemlere toplumun dikkati çekilmelidir (Döner, 2011).

Çocukların doğru ve güvenli bir biçimde internet kullanımında ailelere de büyük görevler düşmektedir. Çocuklara internet kullanmayı yasaklamak doğru bir davranış olmayacaktır bunun yerine onlarla konuşarak doğru ve güvenli internet kullanımına ilişkin bilgiler vererek yönlendirilmelidir. Aileler internette çocukları ne gibi tehlikelerin beklediğini nelerden uzak durmaları gerektiğini çocuklarına anlatmaları daha etkili olacaktır. Ayrıca çocukların internet ortamlarında karşılaştıkları riskler onların eğitim hayatını da olumsuz yönde etkileyeceğinden başarılarını da etkileyebilir (Canbek ve Sağıroğlu, 2007).

Canbek ve Sağıroğlu'na göre çocukların internet ortamında karşılaşabilecekleri riskler aşağıdaki gibidir:

- Kendilerinden yaşça büyük ve kötü niyetli kişilerle arkadaşlık kurma,
- Ailelerinin izni olmadan onların kredi kartı ile internet üzerinden alış-veriş yapmak,
- Yasadışı olaylara maruz kalmak,
- Kendilerine ya da ailelerine ait kişisel bilgileri internet üzerinden paylaşmak,
- Teknik zararlar gibi riskler internet ortamında çocukların karşılaşabilecekleri sorunlar arasındadır.

zdemir ve Akar (2011), çalışmalarında lise ğrencilerinin siber zorbalığa ilişkin görüşlerini incelemişler ve öğrencilerin %14'ünün siber zorbalığa uğradığını, %10'unun ise siber zorbalık yaptığını belirlemiştir.

Dilmaç (2011) ise Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesinde on beş farklı anabilim dalında öğrenim görmekte olan 666 lisans öğrencisinin psikolojik ihtiyaçlar ile sanal zorbalık arasındaki ilişkisini incelemiştir. Araştırmada ğrencilerin %22,5'i en az bir kere sanal zorbalığa uğradıklarını ifade etmişlerdir. Erkek ğrencilerin ise kız öğrencilere göre daha çok sanal zorbalık olayına değindikleri belirlenmiştir.

İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1996 yılında Young tarafından internet bağımlılık oranı %80'lerde görülmüştür

Brenner 1997, çalışmasında internet bağımlılığı oranını %10.6 olarak belirtmiştir.

Griffiths'in 1999 yılında öğrenciler arasında yaptığı çalışmada ise internet bağımlılığı oranı %1.1 olarak bulunmuştur.

Kubey ve arkadaşlarının 2001 yılında yaptıkları çalışmada internet bağımlılık oranı %9.3 olarak bulmuştur. Çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. İnternet bağımlılığı yalnız yaşayan kişiler ve akademik başarısı olmayan kişilerde görülmektedir.

Tsai ve Lin (2001)'in Tayvan'da yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı oranı %8.1 olarak bulunmuştur.

Bayraktar (2001), yaptığı çalışmada araştırma örneklemini Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan 12-17 yaş arasındaki 686 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada Young (1998)'un geliştirdiği İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkeklerin ve sosyo-ekonomik düzeyleri yüksek olanların interneti daha çok kullandığı tespit edilmiştir. İnternet kullananların %1.1'inin patolojik kullanıcı olduğu tespit edilmiştir.

Yang ve arkadaşlarının (2005) Kore'de yaptıkları çalışmada Young'ın internet bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır ve internet bağımlılığı oranı % 4.9 olarak bulunmuştur.

Kim ve arkadaşlarının 2006 yılında Kore'de öğrenciler arasında yaptığı çalışmada internet bağımlılığı oranı %1.6 olarak bulunmuştur.

Yang ve arkadaşlarının 2007 yılında Tayvan'da yaptığı çalışmada ise internet bağımlılığı oranı %13.8 olarak bulunmuştur.

Cao ve arkadaşları, 2007 yılında yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı oranı %1 internet kullanımı için riskli olan grup ise %52 şeklinde belirlemişlerdir.

Esen (2007), 479 liseli öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada, akran baskısının, İnternet bağımlılığını %33 oranla etkilediğini ortaya koymuştur. Ayrıca aile ve öğretmen desteğini de olumsuz yönde anlamlı olarak etkilediğini belirlemiştir.

Çakır-Balta ve Horzum (2008) yaptıkları çalışmada, erkek öğrencilerin internet bağımlılıklarının daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Haftada sekiz saatten fazla İnternet'i kullanan öğrencilerin, daha az kullananlara göre bağımlılık düzeylerinin daha fazla olduğunu kanıtlamıştır.

Karaman ve Kurtoğlu (2009), çalışmalarında öğretmen adaylarının internet bağımlılığı hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 39 öğretmen adayı oluşturmuştur. Öğretmen adaylarına göre, interneti sürekli oyun için kullanan, sohbet etmek için kullanan, yeni arkadaşlıklar için kullananlar ve her gün internette 5-6 saatten fazla kalanlar, her türlü işini internetten halletmeye çalışanlar internet bağımlısı olarak tanımlanmaktadır

Günüç (2009) yaptığı tez çalışması sonucunda katılımcıların %10.1'i İnternet bağımlısı, %26.4'ü olası bağımlı (risk altında), %29.4'ü eşik grubunda ve %34.1'i de bağımlı olmayan grupta yer almıştır. Bu çalışmada, bazı demografik değişkenler ile İnternet bağımlılık durumu arasındaki ilişkiler de incelenmiştir. Bu sonuçlara göre, il, cinsiyet, sınıf, yaş, baba mesleği, sigara kullanma durumu, aile geliri, İnternet'i en sık kullanım amacı, İnternet'i yıllık ve günlük kullanım miktarı ile İnternet bağımlılığı arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Uzunboylu, Özdamlı ve Özçınar (2010) tarafından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan bir çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin %87'si hergün interneti düzenli olarak kullanmaktadır.

Çevik ve Çelikkaleli (2010), yaptıkları çalışmada ergenlerin arkadaş bağıllığı ve internet bağımlılıklarını cinsiyetlerine, algılanan ebeveyn tutumlarına ve ebeveyn eğitim durumlarına göre incelemişlerdir. Çalışma grubunu 14-19 yaş arasında değişen 437 ergen oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre arkadaş bağıllığı ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Arkadaş bağıllığı puanları algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüştür. Annenin eğitimine göre ise ergenlerin arkadaş bağıllığı puanlarının farklılaşmadığı ancak internet bağımlılığı puanları farklılaştığı ortaya konmuştur.

Balkan (2010), çalışmasında bilgisayar ve internet bağımlılığı ile aile fonksiyonları arasındaki ilişkiyi üniversite öğrencilerinde incelemiştir. Araştırmanın evrenini KKTC'de eğitim gören 165 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin günde 8 saatin üzerinde internet ve bilgisayar kullandığını belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin bir bölümünün bilgisayar ve internet bağımlısı, bir bölümünün ise risk altında olduğunu belirlemiştir. Ayrıca sonuçlara bağlı olarak belirli aile fonksiyonlarıyla internet ve bilgisayar kullanımının ilişkili olduğunu kanıtlamıştır.

Sevindik (2011), yaptığı tez çalışmasında Fırat Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin problemleri internet kullanımı ve sağlıklı yaşam biçim davranışlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 1723 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin %14,6'sında problemleri internet kullanımı davranışı vardır. Öğrencilerin %50,9'u haftada en az 6 gün internete bağlanmakta ve %21,4'ü günde ortalama 2 saat internete bağlanmaktadır.

Şahin (2011), yaptığı tez çalışmasında ilköğretim okulu 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini belirlemeye çalışmıştır. 710 ilköğretim öğrencisi ile gerçekleştirilen bu çalışmada öğrencilerin %1,3'ü internet bağımlısı olarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre erkek öğrenciler internet bağımlılığına daha yatkın olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, örnekleme, veri toplama araçları, uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanması ile süre ve olanaklara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan Orta Öğretim düzeyindeki öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini belirlemek için, evren hakkında genel bir yargıya varma olanağı sağlayan modellerden genel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

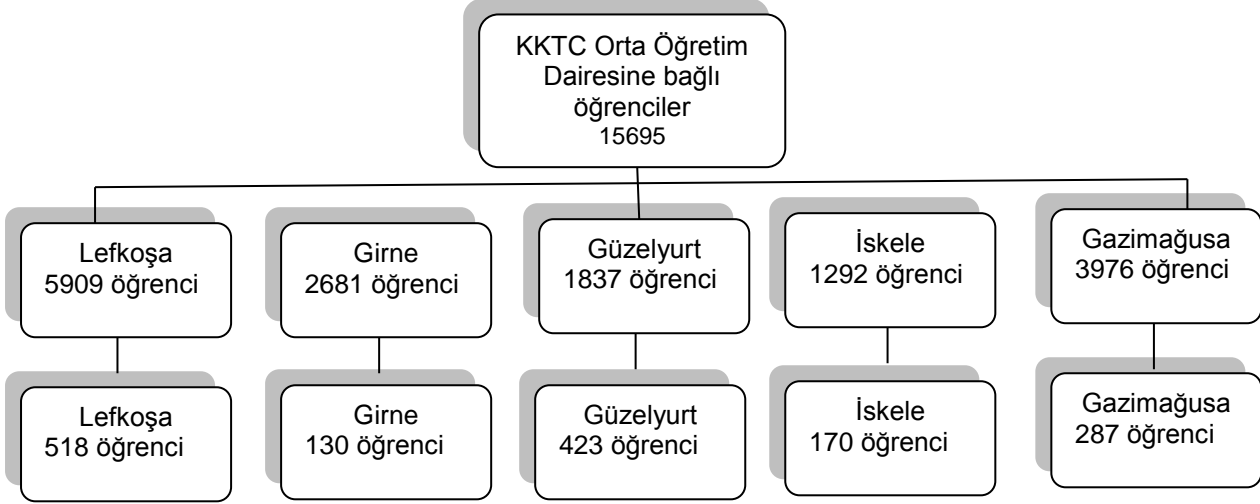
Bu araştırmanın evrenini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Orta Öğretim Kademesindeki 17 okulda 2010-2011 eğitim-öğretim yılında eğitim almakta olan toplam 15695 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma koşulları bakımından evrenin tümünü örneklem olarak almak olanaksız olduğundan "tabakalı örnekleme" yöntemi ile "basit seçkisiz örnekleme" yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk (2008)'e göre evrendeki alt grupların belirlenmesi ve bu alt grupların evren büyüklüğü içindeki oranlarıyla örnekleme temsili edilmesi, tabakalı örnekleme yöntemidir.

Bu çalışmada KKTC'nin bölgeleri alt tabaka olarak belirlenmiştir. Belirlenen alt tabakalar içerisinde basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile örneklem belirlenmiştir. Hedef örneklem oranı %10 olarak belirlenmiştir. Büyüköztürk (1996) tarama modelindeki araştırmalarda örneklem hatasını düşürmek ve örneklemin evreni temsillikliğini artırmak amacıyla, bu oranın örneklem için yeterli bir büyüklüğü vereceği kabul edilebildiğini belirtmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde bulunan orta öğretim düzeyinde öğrenim görmekte olan 1570 öğrenci, bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Şekil 3.1 Tabakalama örnekleme yöntemi ile belirlenen öğrenci örneklemi

Araştırmanın başlangıcında planlanan 1570 öğrenciye bilgi formu ve ölçek dağıtılmasına rağmen, ölçeğin hatalı ya da eksik doldurulması, doldurmak istenmemesi gibi nedenlerle uygulama 1528 öğrenciyle gerçekleşmiş, toplam 42 öğrenci örneklem dışı kalmıştır. Bu sebeple ölçeğin geri dönme oranı %97 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk (2008) bu oranın yeterli olduğunu belirtmektedir.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu bölümde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Öğrencilerin Cinsiyeti

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyetlerine yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları Tablo 3.1’de sunulmaktadır.

Tablo 3.1 Öğrencilerin cinsiyet'e göre dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kız	821	53.7
Erkek	707	46.3
Toplam	1528	100.0

Tablo 3.1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin %53.7'si (821 kişi) kız, %46.3'ü (707 kişi) ise erkektir. Örneklem için seçilen öğrencilerin cinsiyet dağılımı gerçeği yansıtacak şekilde belirlenmiştir.

Öğrencilerin Yaş Ortalaması

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaş ortalaması aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3.2 Öğrencilerin yaş ortalamasına göre dağılımı

N	Min	Maks	Yaş Ortalaması
1528	13.00	18.00	16.23

Tablo 3.2'de görüldüğü gibi, araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerdeki minimum yaş 13.00 maksimum yaş ise 18.00' dir. Öğrencilerin yaş ortalaması ise 16.23 olarak saptanmıştır. Örneklem için seçilen öğrencilerin yaş dağılımı gerçeği yansıtacak şekilde belirlenmiştir.

Öğrencilerin bilgisayara sahip olma durumları

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin bilgisayara sahip olma durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdeler (%) dağılımları Tablo 3.3'te sunulmaktadır.

Tablo 3.3 Öğrencilerin bilgisayara sahip olma durumlarına göre dağılımları

	N	%
Evet	1453	95.1
Hayır	75	4.9
Toplam	1528	100.0

Tabloda görüldüğü gibi, öğrencilerin %95.1'i (1453 kişi) bilgisayara sahip iken, %4.9'u (75 kişi) ise sahip değildir.

Bilgisayarın bulunduğu ortam

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin bilgisayarlarının bulunduğu ortama yönelik frekans (f) ve yüzdeler (%) dağılımları Tablo 3.4'te sunulmaktadır.

Tablo 3.4 Öğrencilerin bilgisayarlarının bulunduğu ortama göre dağılımı

Bilgisayar	N	%
Kendi Odasında	1177	77.0
Ortak Kullanım Alanı	351	23.0
Toplam	1528	100.0

Tablo 3.4'te görüldüğü gibi, öğrencilerin %77.00'sinin (1177 kişi) bilgisayarı kendi odasında, %23.0'ünün (351 kişi) ise bilgisayarı ortak kullanım alanında'dır. Ortak kullanım alanı olarak oturma odası, mutfak vb. kavramlar ifade edilmektedir.

İnternet bağlantı ortamı

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin internet bağlantı ortamına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları Tablo 3.5'te sunulmaktadır.

Tablo 3.5 Öğrencilerin internete bağlanma ortamlarına göre dağılımı

	N	%
Evden	1128	73.8
Heryerden (3G)	356	23.3
İnternet Kafeden	176	11.5
Okuldan	128	8.4
Diğer	95	6.2
Ücretsiz İnternet bağlantısı	56	3.7
Sağlayan kafelerden		
İşyerinden	41	2.7

Tablo 3.5'te görüldüğü gibi, 1528 öğrencinin %73.8'i (1128 kişi) evden, %23.3'ü (356 kişi) 3G ile heryerden, %11.5'i (176 kişi) internet kafelerden %8.4'ü (128 kişi) internete okuldan bağlanmakta, %6.2'si (95 kişi) ise diğer bağlantı yerlerinden internete bağlanmaktadır. %3.7'si (56 kişi) ücretsiz internet bağlantısı sağlayan kafelerden, %2.7'si ise (41 kişi) işyerinden bağlanmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu internete, evlerindeki bilgisayarlardan bağlanmaktadır. Geriye kalan diğer öğrencilerin ise 3G, İnternet kafe, ücretsiz internet sağlayan kafelerden ve iş yerlerinden bağlantı kurduğu görülmüştür.

Günlük internet kullanım saatleri

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin günlük internet kullanım saatlerine yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları Tablo 3.6'da verilmektedir.

Tablo 3.6 Öğrencilerin günlük internet kullanım saatlerine göre dağılımı

	Saat	N	%
Haftada	0-1	521	34.1
	2-3	597	39.1
	4-5	259	17.0
	6+	151	9.9

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, öğrencilerin %34.1'i (521 kişi) interneti haftada 0-1 saat arası, %39.1'i (597 kişi) 2-3 saat arası, %17.0'si (259 kişi) 4-5 saat arası, %9.9'u (151 kişi) 6 saat ve daha fazla kullanmaktadır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin büyük bir kısmı interneti günde en fazla 2-3 saat arası kullandığı gözlemlenmektedir.

Veri Toplama Araçları ve Uygulama

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan Orta Öğretim düzeyindeki öğrencilerin internet bağımlılık durumlarını belirlemek için iki bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk bölümü demografik sorulardan ikinci bölümü ise internet bağımlılığı ile ilgili ölçekten oluşmaktadır. Veri toplama aracının özellikleri aşağıda açıklanmaktadır:

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmayı gerçekleştirebilmek için gereksinim duyulan verilerin toplanmasına yönelik Kişisel Bilgiler içeren Demografik özelliklerle ilgili 8 maddeden oluşan Kişisel Bilgi formu hazırlanmıştır. Bu formda öğrencilerin, cinsiyet, yaş, internete bağlanma ortamları, internet aktivitelerine harcadıkları zaman, internete bağlanmalarındaki başlıca sebepler ve interneti düzenli olarak kullanma saatleri ile ilgili sorular yer almaktadır.

Ölçek: Araştırmayı gerçekleştirebilmek için gereksinim duyulan verilerin toplanmasına yönelik Kesici ve Şahin'in (2010) "Turkish Adaptation Study of Internet Addication Scale" (EK-A) isimli ölçeği izin alınarak kullanılmıştır. Ölçek 26 maddeden oluşmaktadır. Kesici ve Şahin'in (2010) yılında yaptığı çalışmasında ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.940 olarak belirtilmiştir. Yapılan çalışmada ise güvenilirlik katsayısı 0.944 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre ölçek güvenilirlik özelliklerine sahiptir.

Uygulama

Ölçeğin okullarda uygulanabilmesi için KKTC Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı Orta Öğretim Dairesi'nden gerekli izinler alındıktan sonra (EK-B, EK-C) okul müdürleri ile irtibat kurularak uygulamayı gerçekleştirmek üzere her okul için günler belirlenmiştir. Belirlenen günlerde okullara gidilerek ölçekler öğrencilere sınıf ortamında dağıtılmıştır. Ayrıca her uygulama öncesinde veri toplama aracı ile ilgili bilgi verilmiş ve soruları içtenlikle yanıtlamalarının önemi açıklanmıştır.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilen veriler, istatistik uzmanlarının görüşleri doğrultusunda uygun istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilmiş, daha sonra tablolar oluşturularak açıklanmış ve yorumlanmıştır. Tüm analizler SPSS 17.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeğinin veri girişleri aşağıdaki tabloda belirtilen şekilde yapılmıştır.

Tablo 3.7 İnternet bağımlılığı ölçeğinin sınırları

Derece	Puan	Puan Sınırı
Hiçbir Zaman	1.00	1.00- 1.79
Nadiren	2.00	1.80- 2.59
Orta Sıklıkla	3.00	2.60- 3.39
Çoğunlukla	4.00	3.40- 4.19
Her Zaman	5.00	4.20- 5.00

Elde edilen verilerin yorumlanmasında her bir toplam için aşağıdaki sınırlar dikkate alınmıştır.

1- 34 Puan arası	Risk yok
35- 67 Puan arası	Düşük risk
68- 101 Puan arası	Yüksek risk
102-135 Puan arası	Bağımlı

Süre ve Olanaklar

Bu çalışma Şubat 2011'de araştırma önerisinin hazırlanması ile başlamıştır. Bu süre içerisinde yapılan işler Tablo 3.8'de verilmiştir.

Tablo 3.8 Süre ve olanaklar

Yapılan İşler	Süre
Literatür Taraması	Sürekli
Araştırma Önerisinin Hazırlanması	2 Ay
Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması	4 Hafta
Veri Toplama Süresi	8 Hafta
Verilerin Analizi	2 Hafta
Araştırma Raporunun Yazılması	3 Ay
Araştırma Raporunun Okutulup, Eleştiriler	3 Hafta
Doğrultusunda Düzeltilmesi	

Araştırmanın raporlaştırılmasında, çok yaygın bir kaynak olarak kullanılan Amerikan Psychological Association-APA (6. Baskı) ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü-Tez Yazım kılavuzu (2007) dikkate alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen verilerle ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Öğrencilerin internete bağlanma sebepleri

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin internete bağlanmaktaki başlıca sebeplerine yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 4.1 Öğrencilerin İnternete Bağlanmaktaki Başlıca Sebeplerine Göre Dağılımı

	N	%
Sosyal Paylaşım Sitelerini kullanma (Facebook)	1094	71.6
Dersler için kaynak tarama	1019	66.7
Müzik dinleme	952	62.3
Sohbet etme	828	54.2
Film izleme	658	43.1
Oyun oynama	642	42.0
Yeni bilgiler edinme	625	40.9
Yazılım programı yükleme	391	25.6
Yeni kişilerle tanışma	373	24.4
Haberlere Erişim	357	23.4
Sanal seks	229	15.0
Bilgi alış-verişinde bulunma	173	11.3
Fikir alış-verişinde bulunma	166	10.9
Diğer	88	5.8

Tablo 4.1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin %71.6'sı (1094 kişi) sosyal paylaşım sitesi olan Facebook için, %66.7'si (1019 kişi) interneti dersler için kaynak tarama amacıyla kullanmakta, %62.3'ü (952 kişi) müzik dinlemek için, %54.2'si (828 kişi) sohbet etmek için, %43.1'i (658 kişi) film izlemek için, %42.0'si (642 kişi) oyun oynamak için, %40.9'u (625 kişi) yeni bilgiler edinmek için, %23.4'ü (357 kişi) haberlere erişebilmek için, %25.6'sı (391 kişi) yazılım programı yüklemek için, %24.4'ü (373 kişi) yeni kişilerle tanışmak için, %15.0'i (229 kişi) sanal seks için, %11.3'ü (173 kişi) bilgi paylaşımında bulunmak için, %10.9'u (166 kişi) fikirlerini paylaşmak için, %5.8'i (88 kişi) ise diğer amaçlar için interneti kullanmaktadır.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu interneti, sosyal paylaşım sitesi olan Facebook'a bağlanmak amacıyla kullanmaktadır. Öğrencilerin %66'sı interneti dersleri için kaynak tarama amaçlı kullanırken sadece %11'i bilgi paylaşımı için kullanmaktadır. Özcan ve Buzlu (2005)'in yaptıkları çalışmaya göre ise, öğrencilerin internette en sık geçirdikleri alanlar, e-posta, kullanımı bilgi arama, eğitimle ilgili araştırma yapma olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Buna benzer olarak, Nichols ve Nicki (2004), yaptıkları çalışmada öğrencilerin interneti bir çok nedenden dolayı kullandıklarını belirtmiştir. %91'i e-posta kullanımı için, %78'i akademik araştırmalar için, %40.6 müzik dinlemek, %33.8'i sohbet, %30'u oyun oynamak, %22.2 sanal seks ve porno amaçlı kullandıkları sonucuna varmıştır.

Orta öğretim düzeyindeki öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri

Tablo 4.2'de öğrencilerin internete bağımlılık düzeylerini belirlemek için frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri verilmiştir.

Tablo 4.2 Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri

	N	%
Bağımlı	90	5.9
Yüksek risk	316	20.7
Düşük risk	915	59.9
Bağımlılık riski yok	207	13.5
Toplam	1528	100.0

Yukarıda görüldüğü gibi öğrencilerin %59.9'unun (915 kişi) internet bağımlılığı riskinin düşük olduğu, %20.7'sinin (316 kişi) bağımlılık riskinin yüksek olduğu % 13.5'inin (207 kişi) internet bağımlılığı riskinin olmadığı, ve %5.9'unun (90 kişi) ise internet bağımlısı olduğu tesbit edilmiştir.

Niemz ve arkadaşları (2005)'in yaptığı bir araştırmada öğrencilerin % 18.3'ünün internet bağımlısı olduğu belirtilmiştir. Kim ve arkadaşları (2006), yaptıkları çalışmada, öğrencilerin % 1.6'sının internet bağımlısı olarak tanımlamıştır. Tsai ve Lin (2001) Tayvan'da yaptıkları bir çalışmada elde ettikleri sonuca göre öğrencilerin internet bağımlılığı oranını %8.1 olarak belirlenmişken 2007 yılında Yang ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada bu oran %13.8'e yükselmiştir.

Yang ve arkadaşları (2005) Kore'de yaptıkları bir çalışmada elde ettikleri bulgulara göre internet bağımlılığı oranını % 4.9 olarak belirtmiştir. Hawi (2012) Lübnan'da yaptığı bir çalışmada elde ettiği sonuçlara göre ergenlerin % 4.2'sinin internet bağımlılığı problemi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin cinsiyete göre internet bağımlılığı düzeyleri

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare testi, frekans (f) ve yüzdelik (%) analizleri Tablo 4.3'de verilmektedir.

Tablo 4.3 Cinsiyete Göre İnternet Bağımlılık Durumlarının Karşılaştırılması Sonuçları

	N	Kız	Erkek	N
Bağımlı	43	% 5.2	% 5.9	90
Yüksek risk	155	% 18.9	% 22.8	161
Düşük risk	489	% 59.6	% 60.3	426
Bağımlılık riski yok	134	% 16.3	% 10.3	73

Tablo 4.3'de görüldüğü gibi, kız ve erkek öğrencilerin internete bağımlılık konusundaki puan ortalamaları [$\chi^2 (2) = 14.17, p < .05$] olarak saptanmış ve aralarında anlamlı bir şekilde farklılık olduğu görülmüştür. Bu bulgulara göre, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre internete daha çok bağımlıdırlar.

Kızların %59.6'sının (489 kişi) erkeklerin ise % 60.3'ünün (426 kişi) bağımlılık riskinin düşük olduğu görülmektedir. Kızların %18,9'u (155 kişi) erkeklerin ise % 22.8'inin (161 kişi) internete bağımlılık riskinin yüksek olduğu görülmektedir. Kızların %16.3'ünün (134 kişi) erkeklerin ise %10.3'nün (73 kişi) internete bağımlılık riskinin olmadığı görülmektedir. Kızların sadece %5.2'si (43 kişi) internete bağımlı iken erkeklerin % 5.9'unun (90 kişi) internete bağımlı olduğu görülmektedir.

Bu bulgulara benzer olarak, Simkova ve Cincera (2004), Çek Cumhuriyeti'nde yaptıkları bir çalışmada, erkek öğrencilerin daha çok internet bağımlısı oldukları belirlenmiştir. İnternet bağımlısı olan öğrencilerin bağımlı olmayan öğrencilere göre internet başında daha fazla zaman harcadıkları tesbit edilmiştir. Balta ve arkadaşları (2008) yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre internette daha fazla zaman harcadığı sonucuna ulaşmışlardır. Louizou ve arkadaşları (2009) yaptıkları araştırmada erkeklerin aşırı internet kullanıcıları olduklarını ortaya çıkarmışlardır.

Evinde bilgisayar olan öğrencilerin bağımlılık durumlarının karşılaştırılması

Evinde bilgisayar olan ve olmayan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare testi sonuçları tablo 4.4'de verilmektedir.

Tablo 4.4 Evinde Bilgisayar Olan Öğrencilerin İnternete Bağımlılık Durumlarının Karşılaştırılmasının Sonuçları

	Evinde bilgisayar olan	Evinde bilgisayar olmayan
N	<u>1453</u>	<u>75</u>
Bağımlı	% 5.8	% 6.7
Yüksek risk	% 20.9	% 17.3
Düşük risk	% 59.6	% 65.3
Bağımlılık riski yok	% 13.7	% 10.7

Tablo 4.4'de görüldüğü gibi, evinde bilgisayar olan ve olmayan öğrencilerin internete bağımlılık konusundaki puan ortalamaları [$\chi^2 (2) = 1,38, p > .05$] olarak saptanmış ve aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Bu bulgular, 1453 öğrencinin evinde bilgisayar olduğunu 75 öğrencinin ise evinde bilgisayar olmadığını göstermektedir. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin % 59.6'sının düşük risk olduğu % 13.7'sinin internete bağımlılık riskinin olmadığı, % 20.9'unun yüksek risk ve % 5.8'inin ise internet bağımlısı olduğu görülmektedir.

Cengizhan (2005) yaptığı çalışmada, 54 kişi (%95)'nin evinde bilgisayar olduğu görülmektedir.

İnterneti kullanım yıllarına göre internet bağımlılık düzeylerinin karşılaştırılması

Tablo 4.5’de öğrencilerin interneti kullanım yıllarına göre bağımlılık durumlarında anlamlı bir şekilde farklılık olup olmadığını belirlemek için t-test analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.5 İnternet Kullanım Yıllarına Göre İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Karşılaştırılmasının Sonuçları

	0-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2-5 yıl	5yıl +
N	191	89	81	234	371	562
Bağımlı	% 1.6	% 10.1	% 3.7	% 5.1	% 5.9	% 7.3
Yüksek risk	% 12.6	% 29.2	% 24,7	% 21.8	% 22.1	% 20.1
Düşük risk	% 59.7	% 51.7	% 55.6	% 60.3	% 59.3	% 62.1
Bağımlılık riski yok	% 26.2	% 9.0	% 16.0	% 12.8	% 12.7	% 10.5

Yukarıda görüldüğü gibi, öğrencilerin internet kullanım yıllarına göre bağımlılık durumundaki puan ortalaması [$\chi^2 (6) = 52.088, p < .05$] olarak belirlenmiş ve aralarında anlamlı bir şekilde farklılaşma görülmüştür.

İnterneti düzenli olarak 0-3 aydan itibaren kullanan öğrencilerin % 1.6’sı bağımlı iken, interneti 5 yıldan fazla düzenli olarak kullanan öğrencilerin % 7.3’ünün daha bağımlı olduğu ortaya çıkmıştır.

0-3 aydır interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin % 26.2’sinin bağımlılık riskinin olmadığı, % 59.7’sinin düşük risk taşıdığı, % 12.6’sının ise yüksek risk taşıdığı sağtanmıştır.

3-6 aydır interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin % 9.0’unun bağımlılık riski olmadığı, % 51.7’sinin düşük risk taşıdığı, % 29.2’sinin yüksek risk taşıdığı % 10.1’inin ise bağımlı olduğu grülmektedir.

İnterneti düzenli olarak 6-12 aydan beri kullanan öğrencilerin % 16.0'sının bağımlılık riski olmadığı, % 55.6'sının düşük risk taşıdığı, % 24.7'sinin yüksek risk taşıdığı % 3.7'sinin ise bağımlı olduğu görülmektedir.

1-2 yıldır interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin %12.8'sinin bağımlılık riskinin olmadığı, % 60.3'ünün düşük risk taşıdığı % 21.8'inin yüksek risk taşıdığı % 5.1'inin ise bağımlı olduğu belirlenmiştir.

2-5 yıldır interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin % 12.7'sinin bağımlılık riskinin olmadığı, % 59.3'ünün düşük risk taşıdığı, % 22.1'inin yüksek risk taşıdığı % 5.9'unun ise bağımlı olduğu belirlenmiştir.

5 yıl ve daha fazla interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin %10.5'inin bağımlı olmadıkları % 62.1'inin düşük risk taşıdığı % 20.1'inin yüksek risk taşıdığı % 7.3'ünün ise bağımlı olduğu görülmüştür.

Genel olarak yıllara göre bakıldığı zaman uzun yıllardan beri interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin bağımlılık durumlarında anlamlı bir şekilde farklılaşma görülmüş olup uzun zamandır interneti düzenli olarak kullanan öğrencilerin daha bağımlı olduğu saptanmıştır. İnternet bu öğrencilerin hayatlarında vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir. İnternet hayatlarında önemli bir yere sahip olurken internette çok uzun süre zaman harcadıkları ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin ikamet ettikleri coğrafi bölgelere göre internet bağımlılığı düzeylerinin karşılaştırılması

Tablo 4.6'da ilçelere göre öğrencilerin interneti kullanımındaki bağımlılık durumlarında anlamlı bir şekilde farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 4.6 Öğrencilerin Bölgelere Göre Bağımlılığı Düzeylerinin Karşılaştırılmasının Sonuçları

	Lefkoşa	Girne	Güzelyurt	Mağusa	İskele
N	532	129	421	128	318
Bağımlı	% 8.3	% 3.9	% 3.1	% 3.1	% 7.5
Yüksek risk	% 18.0	% 16.3	% 19.7	% 34.4	% 22.6
Düşük risk	% 62.6	% 63.6	% 61.8	% 47.7	% 56.3
Bağımlılık riski yok	% 11.1	% 16.3	% 15.4	% 14.8	% 13.5

Tablo 4.6'de görüldüğü gibi öğrencilerin internet kullanımında bağımlılık durumları arasında [$\chi^2 (5) = 39.574, p < .05$] bölgelere göre anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, Lefkoşa'da öğrenim gören lise öğrencilerin % 11.1'inde internet bağımlılığı riski görülmemekte, % 62.6'sı düşük risk taşımakta, % 18.0'i yüksek risk, % 8.3'ünün ise bağımlı olduğu tespit edilmiştir. Girne bölgesinde öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılığı durumları incelendiğinde diğer bölgelerdeki öğrenciler ile anlamlı bir farklılaşma olduğunu görülmektedir. Girne bölgesindeki lise öğrencilerinin % 16.3'ünün bağımlılık riskinin olmadığı, % 63.6'sının düşük risk taşıdığı, % 16.3'ünün yüksek risk taşıdığı, % 3.9'unun ise bağımlı olduğu tespit edilmiştir. Güzelyurt bölgesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin internet bağımlılık durumları incelendiğinde % 15.4'ünün bağımlılık riski olmadığı, % 61.8'inin düşük risk taşıdığı, % 19.7'sinin yüksek risk taşıdığı, % 3.1'inin ise bağımlı olduğu görülmektedir. Mağusa bölgesindeki öğrencilerin % 14.8'inin bağımlı olmadığı, % 47.7'sinin düşük risk taşıdığı, % 34.4'ünün yüksek risk taşıdığı % 3.1'inin ise bağımlı olduğu tespit edilmiştir. İskele bölgesindeki öğrencilerin bağımlılık durumları incelendiği zaman görülmektedir ki, % 13.5'i internete bağımlı değil, % 56.3'ü düşük risk, % 22.6'si yüksek risk % 7.5'i ise internete bağımlıdır.

Yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin başkenti olan Lefkoşa ve İskele'de öğrenim görmekte olan öğrencilerin diğer bölgelerde eğitim görmekte olan öğrencilere göre internet

bağımlılık durumlarında anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu öğrenciler internette daha fazla zaman harcamakta ve sosyal faaliyetlere zaman ayıramamaktadır.

Öğrencilerin interneti günlük kullanım saatlerine göre internet bağımlılığı düzeylerinin karşılaştırılması

Öğrencilerin interneti günlük kullanım saatlerine göre internet bağımlılığı durumlarında anlamlı bir şekilde farklılık olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.7 İnterneti Günlük Kullanımlarına Göre Bağımlılık Düzeylerinin Karşılaştırılmasının Sonuçları

	0-1 saat	2-3 saat	4-5 saat	6 saat +
<u>N</u>	<u>521</u>	<u>597</u>	<u>259</u>	<u>151</u>
Bağımlı	% 3.3	% 2.7	% 10.8	% 19.2
Yüksek risk	% 8.6	% 17.4	% 37.5	% 46.4
Düşük risk	% 59.3	% 72.4	% 49.0	% 31.1
Bağımlılık riski yok	% 28.8	% 7.5	% 2.7	% 3.3

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi öğrencilerin interneti günlük kullanım saatlerine göre bağımlılık durumları [$\chi^2_{(4)} = 376.56, p < .05$] olarak hesaplanmış ve aralarında anlamlı bir şekilde farklılaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kullanım saatleri arttıkça bağımlılık riskinin de arttığı belirlenmiştir. İnternet’te fazla zaman geçiren öğrencilerin bağımlılık açısından olumsuz etkilendikleri görülmektedir. İnternet başında fazla zaman geçiren öğrencilerin interneti kullanmadıkları zaman diğer öğrencilere göre kendilerini daha sınırlı hissettikleri ve rahatsız oldukları tesbit edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, interneti günde 1 saat kullanan öğrencilerin % 28.8’inin bağımlılık riskinin olmadığı, %59.3’ünün düşük risk taşıdığı, %8.6’sının yüksek risk taşıdığı ve %3.3’ünün bağımlı olduğu belirlenmiştir. İnterneti günde 2-3 saat kullanan öğrencilerin %7.5’inin bağımlılık riskinin olmadığı, %72.4’ünün düşük

risk taşıdığı, %17.4'ünün yüksek risk taşıdığı, %2.7'sinin ise bağımlı olduğu görülmüştür. İnterneti günde 4-5 saat kullanan öğrencilerin % 2.7'sinin bağımlılık riski olmadığı, %49.0'unun düşük risk taşıdığı, % 37.5'inin yüksek risk taşıdığı, %10.8'inin ise bağımlı olduğu belirlenmiştir. İnterneti günde 6 saatten fazla kullanan öğrencilerin % 3.3'ünün bağımlılık riski olmadığı, % 31.1'inin düşük risk taşıdığı, %46.4'ünün yüksek risk taşıdığı, %19.2'sinin ise bağımlı olduğu tesbit edilmiştir.

Yang ve Tung (2007)'nin Tayvan'da yaptığı çalışmada, öğrencilerin %13.8'nin (236 kişi)'i Young'ın bağımlı olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucuna göre İnternet bağımlısı olan öğrencilerin internet bağımlısı olmayan öğrencilere göre iki katı İnternet'te vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. İnternet bağımlısı olarak tesbit edilen öğrencilerin okul performansı, kişiler arası ilişkilerinde ve aile ilişkilerinde bağımlı olmayanlara göre daha olumsuz etkisi olduğu görülmüştür. Bu çalışma da, İnternet'te geçirilen haftalık süre ve İnternet bağımlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. İnternet Bağımlılarının internet'te, çevrimiçi olarak haftada yaklaşık 21.2 saat harcadığı ve bağımlı olmayanlara göre 2 kat daha fazla İnternet'te zaman geçirdikleri belirlenmiştir. Yapılan çalışmada erkeklerin bağımlı olma olasılığının kızlara kıyasla 2.6 kat daha fazla olduğu kanıtlanmıştır.

Khazaal vd. (2008)'in yaptıkları çalışmada, genç kullanıcıların İnternet bağımlılığı konusunda daha fazla risk altında olduğu tesbit edilmiştir. Nichols ve Nicki (2004), yaptıkları çalışmada, öğrencilerin %72'si interneti haftada 1-5 saat, %15'i 6-10 saat, %11'i 11-15 saat, %13'ü 16 saat üzerinde kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Tsai ve Lin (2003) yaptıkları çalışmada internet bağımlısı olan öğrencilerin internet kullanım süresini yönetme konusunda başarısız oldukları ve internet ortamında çok fazla zaman harcadıkları sonucuna varmışlardır.

Bu bulgulara benzer olarak, Tayvan'da Chien Chou ve diğerleri, (2000) tarafından yapılan bir çalışmada öğrencilerin %6'sının (54 kişi) bağımlı olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılığı durumlarının değerlendirilmesi

Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılık durumlarında anlamlı bir şekilde farklılık olup olmadığını belirlemek ki-kare testi analizi kullanılmıştır. Analizden elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 4.8 Öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılık durumlarının değerlendirilmesi

	13-14	15-16	17-18
N	113	742	673
Bağımlı	% 2.7	% 7.0	% 5.2
Yüksek risk	% 12.4	% 23.7	% 18.7
Düşük risk	% 69.0	% 57.4	% 61.1
Bağımlılık riski yok	% 15.9	% 11.9	% 15.0

Tablo 4.8'de görüldüğü gibi öğrencilerin yaşlarına göre internet bağımlılık durumları [$\chi^2 (3) = 18,02, p < .05$] olarak hesaplanmış ve aralarında anlamlı bir şekilde farklılaşma görülmüştür.

13-14 yaşları arasındaki öğrencilerin %69.0'i internet bağımlılığı açısından düşük risk taşımakta, %15.9'unda bağımlılık riskinin olmadığı, %12.4'ünde yüksek risk olduğu, % 2.7'sinin ise bağımlı olduğu görülmüştür.

15-16 yaşları arasındaki öğrencilerin %57.4'ünün internet bağımlılığı açısından düşük risk taşıdığı, %23.7'sinin yüksek risk taşıdığı, %11.9'unun bağımlılık riskinin olmadığı, %7.0'ünün ise bağımlı olduğu görülmüştür.

17-18 yaşları arasındaki öğrencilerin %61.1'inin internet bağımlılığı açısından düşük risk taşıdığı, %18.7'sinin yüksek risk taşıdığı, %15.0'ünün bağımlılık riski olmadığı, %5.2'sinin ise bağımlı olduğu görülmüştür. Yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara göre 15-16 yaş arasındaki öğrencilerin internet bağımlılığının daha yüksek olduğu tesbit edilmiştir. 13-14 yaş arası öğrencilerin ise internet bağımlılığı

durumlarının daha az olduğu görülmüştür. Park ve arkadaşları (2008)'de yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, KKTC’de Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı 17 okuldaki lise öğrencilerinin interneti kullanım amaçlarına yönelik internet bağımlılıklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları ve elde edilen sonuçlara bağlı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

SONUÇLAR

Araştırmadan elde edilen sonuçlar alt amaç ve bulgulara tutarlı olacak şekilde sırayla açıklanmıştır.

Öğrencilerin başlıca internet kullanım sebepleri

Öğrencilerin internete bağlanmaktaki başlıca sebepleri incelendiğinde elde edilen bulgulara göre, büyük bir çoğunluğun interneti sosyal paylaşım sitesi olan Facebook’a bağlanmak amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bir çoğunun ise interneti dersler için kaynak tarama amacıyla kullandıkları ancak küçük bir kısmının bilgi paylaşım amaçlı kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu öğrenciler interneti, dersler için kullanılan bir araç olarak gördüklerini ifade etmektedirler.

Bazı öğrenciler ise müzik dinlemek, sohbet etmek, film izlemek, oyun oynamak, yeni bilgiler edinmek, yazılım programı yüklemek, yeni kişilerle tanışmak, haberlere erişmek için internete bağlandıkları ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyleri

Öğrencilerin internet bağımlılığı durumları incelendiğinde, % 5.9'unun bağımlı, % 20.7'sinin ise yüksek risk taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

İnternet bağımlılık riski yüksek olan öğrenciler için internet hayatlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelirken internet bağımlısı olan öğrenciler ise internette fazla zaman geçiriyor ve internete bağlanamadıkları zamanlarda ise davranış bozuklukları gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Cinsiyete göre internet bağımlılığı düzeylerinin karşılaştırılması

Öğrencilerin cinsiyete göre bağımlılık durumları incelendiğinde elde edilen sonuçlara göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre internete daha bağımlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

İnternet bağımlısı olan erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla internet başında daha fazla zaman harcadıkları kanıtlanmıştır. Yapılan araştırmaya göre, elde edilen sonuçlar göstermektedir ki, cinsiyete göre öğrencilerin internet bağımlılık durumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Evinde bilgisayar olan öğrencilerin bağımlılık durumlarına ilişkin sonuçlar

Evinde bilgisayar olan öğrencilerin bağımlılık durumları incelendiğinde, evinde bilgisayar olmayan öğrencilere göre farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. İnternet bağımlısı olan öğrenciler internete her yerden erişebilmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda evinde bilgisayar olan öğrencilerin bağımlılık durumu incelendiğinde aralarında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

İnterneti kullanım yıllarına göre internet bağımlılığı durumları

Elde edilen sonuçlara göre, interneti kullanım yıllarına göre öğrencilerin bağımlılık durumları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılaşma olduğu kanıtlanmıştır.

İnterneti kullanım yıllarına göre internet bağımlılığı durumları incelendiğinde, uzun yıllardan beri interneti kullanan öğrencilerin interneti düzenli olarak kullandıkları ve daha bağımlı oldukları sonucuna varılmıştır. İnternet bu öğrenciler için vazgeçilmez bir unsur olmuştur. İnterneti yeni kullanmaya başlayan öğrencilerin bağımlılık durumuna bakıldığı zaman ise olumsuz yönde bir etkinin görülmediği tesbit edilmiştir.

Bölgelere göre öğrencilerin internet bağımlılığı durumları

Elde edilen sonuçlarına bakıldığı zaman bölgelere göre öğrencilerin internet bağımlılığı durumları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılaşma görülmüştür.

Bölgelere göre öğrencilerin internet bağımlılık durumları karşılaştırıldığında elde edilen sonuçlara göre, Lefkoşa bölgesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin diğer bölgelerdeki öğrencilere oranla daha bağımlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. İskele bölgesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler, Girne-Güzelyurt ve Mağusa'da öğrenim görmekte olan öğrencilerden daha fazla internet bağımlısı oldukları ortaya çıkmıştır. Kırsal kesimlerde yaşayan öğrencilere sunulan sosyal faaliyetler düşük olduğu için bilgisayar ve internet kullanımına daha çok önem vermektedirler.

Girne bölgesindeki öğrenciler ise Güzelyurt ve Mağusa bölgesinde öğrenim gören öğrencilere göre daha bağımlı oldukları ortaya çıkmıştır. Güzelyurt ve Mağusa bölgesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin bağımlılık durumlarının en düşük olduğu tesbit edilmiştir.

İnterneti günlük kullanım saatlerine göre öğrencilerin internet bağımlılığı durumları

İnterneti günlük kullanım saatlerine göre öğrencilerin internet bağımlılık durumları karşılaştırıldığında elde edilen sonuçlara göre, kullanım saatleri artıkça bağımlılık riskinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. İnternette fazla zaman harcayan öğrencilerin internet bağımlılığı açısından olumsuz yönde etkilendikleri tesbit edilmiştir. İnternet başında 1 saat harcayan öğrencilerin 5-6 saat zaman harcayan öğrencilere oranla daha az bağımlı oldukları sonucuna varılmıştır.

İnternet üzerinde fazla zaman harcayan öğrencilerin internete bağlanmadıkları zaman diğerk öğrencilere oranla daha agresif ve daha sinirli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda interneti günlük kullanım saatlerine göre öğrencilerin internet bağımlılık durumları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin yaşlarına göre bağımlılık durumlarının değerlendirilmesi

Öğrencilerin yaşlarına göre bağımlılık durumları incelendiği zaman, aralarında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. 15-16 yaş aralığında olan öğrencilerin diğerk yaştaki öğrencilere oranla daha bağımlı oldukları sonucuna varılmıştır. 13-14 yaş aralığındaki öğrencilerin ise internet bağımlılık durumlarının en az olduğu belirlenmiştir. 17-18 yaş aralığındaki öğrenciler 13-14 yaşlara oranla daha fazla internet bağımlısı oldukları ortaya çıkmıştır.

15-16 yaş aralığındaki öğrenciler internette dersleri ile ilgili kaynaklara ulaşabilmek, çevrelerindeki arkadaş gruplarını genişletmek, yeni arkadaşlıklar kurmak ve karşı cins ile iletişim kurmak amacıyla interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu sebeplerden dolayı diğerk yaştaki öğrencilere oranla internette daha fazla zaman geçirmektedirler.

ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonuçlarından yola çıkarak öneriler geliştirilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre öğrenciler dersleri için interneti kullanmakta ancak bilgi paylaşımında bulunmamaktadırlar. Bu sebepten dolayı öncelikle öğrencilere bilginin paylaşıldık sonra çoğaldığı ile ilgili farkındalık yaratılabilir.

İnternet bağımlısı olan ve yüksek risk taşıyan öğrencilerin interneti ve bilgisayarını ne amaçla kullandıklarını belirlenmelidir. Nasıl faydalanmaları gerektiği konusunda uzman kişiler öğrencilere bilgilendirme seminerleri vermelidir.

Okullardaki rehber öğretmenler öğrencileri farklı aktivitelere yönlendirmek, internet bağımlılığı ile ilgili farkındalık yaratmak için aktiviteler düzenlenmelidir.

Öğrenciler kendilerine haftalık aktivite programı çıkarmalı ve bir takım kurallar koyabilir. Günlük İnternet kullanım saatlerinin belirlenmesi ve hazırlanan programa uyulmasına özen gösterilmelidir.

Sanal ortamda kurulan dostlukların gerçeği yansıtmadığı öğrencilere öğretilmelidir. Sosyal ortamlardaki arkadaşlıklara daha çok önem vermeleri gerektiği bildirilmelidir. Gençlerin bilgisayar ve internet başında fazla zaman geçirmek yerine tiyatro, sinema ve sportif faaliyetlere zaman harcamaları gerektiği belirtilmelidir.

Uzman kişiler tarafından, gençlere internet konusunda nasıl yaklaşılacağı konusuna yönelik seminerler düzenlenmelidir.

Gençlerle “Doğru internet Kullanımı” ve “Yanlış İnternet Kullanımı” konularında bilgilendirme toplantısı yapılabilir.

Öğretmenler ve aileler, gençlerin hangi sitelere girdiklerini öğrenmeli, hangi sitelerde daha çok zaman harcadıklarını bilmek eğilimleri hakkında bilgi sahibi olmak ve onları doğru yöne yönlendirmek onlar için iyi olabilir.

Gençler bilgisayar ve internet dışında başka faaliyetlere yönlendirilmeli, örneğin, kitap okuma gibi alışkanlıklar kazandırılmalıdır.

İnternetin yanlış kullanımı sonucunda doğabilecek zihinsel, fiziksel ve psikolojik sorunları anlatmak amacıyla Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve yayın kuruluşları ile psikoloji, bilgisayar ve teknoloji alanında uzman olan akademisyenler işbirliği yaparak kamu oyu bilgilendirilmelidir.

Bu çalışma öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerini belirleme ile sınırlıdır. Gelecek çalışmada internet bağımlılığı ile ilgili diğer değişkenler arasındaki ilişki incelenebilir. Ayrıca bu çalışma tarama modelindedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda nitel yöntem kullanılabilir.

Kaynakça

- Akinoğlu, O. (2002). "Eğitim ve Sosyalleşme Acısından İnternet Kullanımı: İstanbul Örneği", Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya. s: 6-9
- Aksaray, S. (2011), " Siber Zorbalık". *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 20, Sayı 2, 2011, Sayfa 405-432*
- Aslan, (2011). "Akademisyenlerde İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Buna Bağlı Oluşabilecek Sağlık Sorunları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi" Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, TC İnönü Üniversitesi.
- Balcı, Ş. Ve Ayhan, B. (2007). Üniversite Öğrencilerininİnternet Kullanım ve Doyumları Üzerine Bir Saha Araştırması. *Selçuk İletişim Dergisi. 1, 5, 174-197.*
- Balkan, E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar-İnternet Bağımlılığı Ve Aile Fonksiyonları Arasındaki İlişki. *E-Journal of New World Sciences Academy 2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 1C0290.*
- Balta, Ç., Özlem, H., Mehmet, B. (2008). "Web Tabanlı Öğretim Ortamındaki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 41(1), s:187-205.
- Bayraktar, F. (2001). "İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü", Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Bayraktar, F., Gün, Z., (2007). "Incidence and Correlates of Internet Usage Among Adolescents in North Cyprus", *CyberPsychology & Behavior, 10(2), 191-197.*
- Bicen, H. (2009). *Web 2.0 araçlarının Windows Live Spaces'e entegre edilerek eğitim amaçlı kullanılması.* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Bölükbaş, K. (2003). “*İnternet kafeler ve internet bağımlılığı üzerine sosyolojik bir araştırma: Diyarbakır örneği*”, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.

Bölükbaş, K.,Yıldız, M.C. (2005). İnternet Kullanımında Kadın-Erkek Eşitsizliği, Dumlupınar Üniversitesi *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 103-112 <http://sbe.dumlupinar.edu.tr/12/103-112pdf> Erişim:30.06.2010

Brenner V. An initial report on the online assessment of Internet addiction: the first days of the Internet usage survey. <http://www.ccsnet.com/prep/pap/pap8b/638b/012p.txt>. Erişim tarihi: 15.10.2011.

Brenner V. Psychology of computer use: XLVII. Parameters of Internet use, abuse and addiction: the first 90 days of the Internet Usage Survey. *Psychol Rep.* 1997; 80:879-82.

Canbek, G. ve Sağıroğlu, G. (2007). Çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.

Cao F., Su L., Liu TQ., (2007). The relationship between impulsivity and internetaddiction in a sample of Chinese adolescents *European Psychiatry*, 22: 466-471.

Caplan, S. E. (2005). A Social Skill Account of Problematic Internet Use. *The Journal of Communication*, 55(4), 721-736.

Cengizhan, C. (2003), “Bilgisayar ve İnternet Bağımlılığı (Araştırmalar)”, Niğde Eğitim Fakültesi.

Cengizhan, C. (2005). “Öğrencilerin Bilgisayar Ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: Bağımlılık”, VIII. Ulusal PDR Kongresi, Marmara Üniversitesi,İstanbul.

Ceyhan, E. (2008). “Ergen Ruh Sağlığı Açısından Bir Risk Faktörü: İnternet Bağımlılığı”, *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(2):109-116.

Chou ,Chien., Hsiao, Ming-Chun., (2000). "Internet addiction, usage, gratification, and pleasure experience: the Taiwan college students' case, *Computers & Education*" ; 35:65-80

Chou, C., Condron, L., Belland, J. C., (2005). " A Review of the Research on Internet Addiction", *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388. *Cyberpsychology & Behavior*, 10(3).

Çevik, B., G., ve Çelikkaleli, Ö., (2010). Ergenlerin Arkadaş Bağlılığı Ve internet Bağımlılığının Cinsiyet, Ebeveyn Tutumu Ve Anne-Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 19, Sayı 3, 2010, Sayfa 225-240*

Davis, R.A. (2001). " A Cognitive-Behavioral Model Of Pathological İnternet Use", *Computers in Human Behavior*, 17, 187-195.

Demir, E. (2006). "Birey ve Aile Yaşamına İlişkin Konularda İnternet Kullanımının Belirlenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Dilmaç, B., (2011). Sanal Zorbalığı Yordayan Psikolojik İhtiyaçlar: Lisans Öğrencileri İçin Bir Ön Çalışma. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences

Döner, C., (2011), "İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi". Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Ankara.

Elliot, M. (1992). *Bullying a practical guide to coping for schools*. Harlow: Longman Group UK.

Esen, B. K. (2007). "Akran Baskısı ve Algılanan Sosyal Destek Değişkenlerine Göre Ergenlerde İnternet Bağımlılığının Yordanması", 1.Uluslararası Bağımlılık Kongresi, İstanbul.

Esgin, A., (2000). "Yeni Bir Bağımlılık Türü: İnternet Kafeler", *Bilim ve Ütopya* 74, 38-45.

Greenfield, D. N. (1999). "Psychological characteristics of compulsive internet use: a preliminary analysis", *Cyberpsychology and Behaviour*, 2:403-12.

Greenfield, D. N. (1999). "Virtual addiction: Sometimes new technology can create newproblems",http://www.virtual-addiction.com/pdf/nature_internet_addiction.pdf.
Erişim tarihi 16.06.2011

Griffiths (1999). "Internet Addiction: Fact or Fiction?", *The Psychologist*,12(5), 246-250.

Günüç, S. (2009). "*İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Bazı Demografik Değişkenlere İle İnternet Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*", Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Fakültesi. Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı: Van.

Gürcan, H. İ. (1999). "*Sanal Gazetecilik*", Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Halis, İ. (2002). "*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*", Ankara: Nobel Yayınları.

Irwansyah. (2005). "Internet Uses, Gratifications, Addiction, and Loneliness Among International Students", Unpublished Master's Thesis, University of Hawaii, Department of Communication.

Isık, U. (2007). "*Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda İnternet Kullanımının Etkileri Ve İnternet Bağımlılığı*" Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi.), Konya.

İnal, Y., Kiraz, E., (2008). "Bilgisayar Oyunları İdeoloji İçerir mi? Eğitsel ve Ticari Oyunlara Bakış", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 523-544.

İnan A.(2000). "İnternet El Kitabı", Sistem Yayıncılık: İstanbul. Sabancı, Ö. (16.06.2006). TÜSİAD: Bilişimde geri kalıyoruz, <http://www.ntvmsnbc.com/news/376467.asp>.

İnan, (2010). "İlköğretim II. Kademe Ve Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı" internet addiction and substance use experience in taiwanese adolescents.

Jitgarun, K. And Tongsakul, A. (2009). "Virtual-Basedtraining And Critical Thinking İn Higher-Level Education", *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 02-14. *Journal of Pediatrics*, 168(6), s:655-665.

Karaman, S. (2009). (Ed.A. Kuzu). "Bilgisayar Ağları ve İletişim", Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Karaman, K., M., ve Kurtoğlu, M., (2009). Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılığı Hakkındaki Görüşleri *Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa*

Kelleci, M., (2008). İnternet, cep telefonu, bilgisayar oyunlarının çocuk ve gençlerin ruh sağlığına etkileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7(3), 253-256.

Kesici Ş., Şahin İ. (2010), "*Turkish Adaptation Study of Internet Addiction Scale*" Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Khazaal, Y., Billieux, J., Thorens, G., Khan, R., Louati, Y., Scarlatti, E., Theintz, F., Lederrey, J., Linden, M. V. D., Zullino, D., (2008). "French Validation of the Internet Addiction Test", *CyberPsychology & Behavior*, 11(6), 703-706.

- Kim, K., Ryu, E., Chon, M-Y., Yeun, E-J., Choi, S-Y., Seo, J-S. ve Nam, B-W. (2006). "Internet Addiction In Korean Adolescents and Its Relation To Depression and Suicidal Ideation: A Questionnaire Survey", *International Journal Of Nursing Studies*, 43, s:185–192.
- Kim, S. ve Kim, R. (2002). "A Study of Internet Addiction: Status, Causes, and Remedies- Focusing on the alienation factor", *International Journal of Human Ecology*, 3(1), 1-19.
- Kirallo, L. V. (2005). "*Internet Addiction Disorder: A Descriptive Study Of College Counselors In Four-Year Institutions*", Unpublished Doctorate's Thesis, Department of Organizational Leadership, University of La Ve
- Ko, H., Yen, J. Yen, C., Chen, C. And Wang, S., (2008). "The Association between internet Addiction and Belief of Frustration İntolerance: The Gender Difference", *CyberPsychology and Behavior*, 11(3), 273-278.
- Koç, M., Ferneding, K.A., (2007). The Consequences of Internet Cafe Use on Turkish College Students Social Capital. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 6(3), 88-97.
- Korgaonkar, P.K., Wolin, L.D., (1999). A Multivariate Analysis of Web Usage. *Journal of Advertising Research*, 39(2), 53-68.
- Köknel, Ö. (1998). "Bağımlılık- Alkol ve Madde Bağımlılığı", İstanbul: Gelişim Yayınları.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., Scherlis, W., (1998). Internet Paradox: A Social Technology that Reduces Social Involvement and Psychological Well-being?. *American Psychologist*, 53,1017-1031
- Kubey, R.W., Lavin, M.J.ve Barrows, J.R. (2001). "Internet Use and Collegiate Acedemic Performance Decrements: Early Findings", *Journal of Communication*, 51, s:366-382.

- Louizou, A., Tsitsika, A., Critselis, E., Kormas, G., Filippopoulou, A., Tounissidou, D., Freskou, A., Spiliopoulou, T., Konstantoulaki, E., Kafetzis, D. (2009). "Internet use and Misuse: a Multivariate Regression Analysis of the Predictive Factors Of Internet Use Among Greek Adolescents", Avrupa
- Niemz, K., Griffiths, M. ve Banyard, P. (2005). "Prevalence of Pathological Internet Use Among University Students and Correlations With Self-Esteem, the General Health Questionnaire (Ghq), and Disinhibition", *Cyberpsychology & Behavior*, 8 (6), s:562- 570.
- Nichols, L. A. ve Nicki, R. (2004). "Development of a Psychometrically Sound Internet Addiction Scale: A Preliminary Step", *Psychology of Addictive Behaviors*, 18 (4), s:381–384.
- Okay, Ş., Aydoğan, E., (2010). MYO Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçlarının İncelenmesine ilişkin Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23, 283-296.
- Oral, B. (2005) (Ed. A. Tarcan). "İnternet ve Toplum", Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özcan, N., Buzlu, S., (2005). "Problemlı İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: "İnternet Bilişsel Durum Ölçeği"nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirliği", *Bağımlılık Dergisi*, 6(1), 19-26
- Özçınar, Z. (2010). "The Relationship between Internet Addiction and Communication, Educational and Physical Problems of Adolescent People in the North Cyprus", *Australian Journal of Guidance & Counselling*.
- Özdamlı, F. (2011). "Öğretmen ve Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Yönelik Algı ve Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi" Yayınlanmış Doktora Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi.

Özdemir, S.M., Usta, E., (2007). İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçlarının İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(3), 91-110

Özdemir, M., ve Akar, F., (2011). Lise Öğrencilerinin Siber-Zorbalığa İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. Educational Administration: Theory and Practice 2011, Vol. 17, Issue 4, pp: 605-626 *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 2011, Cilt 17, Sayı 4, ss: 605-626*

Özmutaf, M.N. Özgür, Z. Gökmen, F (2008). “Üniversite Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımına Birey Sağlığı Açısında Genel Bakış Açıları”, *Ege Tıp Dergisi* 47(2):81-86.

Öztürk, Ö., Odabaşoğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y., Kalyoncu, Ö. A., (2007).” İnternet Bağımlılığı: Kliniği ve Tedavisi”, *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 36-41.

Park, S.K., , Kim, JY., Cho, CB. (2008). “Prevalence Of Internet diction and Correlations With Family Factors Among South Korean dolescents”, South Korean, 43(172) s:895-909

Seferoğlu, S.S. (2006) . “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı”, Ankara:Pegem A Yayıncılık.

Seo, M, Kang, H. S., Yom, Y., (2009). “Internet Addiction and Interpersonal Problems in Korean Adolescents”, CIN: Computers, Informatics, Nursing, 27(4), 226-233.

Sevndik, F., (2011). Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı Ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmış Doktora Tezi) Malatya.

Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck, P. E. Jr., Khosla, U. M., McElroy, S. L., (2000). “Psychiatric Features of Individuals with Problematic Internet Use”, *Journal of Affective Disorders*, 57(1), 267-272.

- Simkova, B. ve Cincera, J. (2004). "Internet Addiction Disorder and Chatting in the Czech Republic", *Cyberpsychology & Behavior*, 7(5).
- Şahin, M. (2011). İlköğretim Okulu Öğrencilerindeki İnternet Bağımlılığı. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul.
- Tarozzi, M., Bertolini, P., (1999). "Children at the Dawn of the Internet: Exploratory Research on Current and Potential Use at Home and in School", *European Journal of Teacher Education*, 23(2), 189-201.
- Taşkın, M., (2002). "İnternet ve Ergenler: İnternet Kullanan Ergenlerin Psiko-Sosyal Özellikleri ve İnternetin Gençler Üzerindeki Etkileri", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 227s, Konya.
- Tsai CC, Lin S.S.J., (2001). "Analysis of attitudes toward computer networks and Internet addiction of Taiwanese adolescents", *CyberPsychology and Behavior*, 4:373–376.
- Tsai, C. C., Lin, S. S. J., (2003). "Internet Addiction of Adolescents in Taiwan: An Interview Study", *CyberPsychology & Behavior*, 6(6), 649-652.
- Tsai, C.C. ve Lin, S.S.J., Tsai, M.J. (2001). "Developing an İnternet attitude scale for high school students", *Computers & Education*, 37(1), 41–51.
- Tüzün, H., Özdingç, F., (2010). "Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıkları Ve Tercihlerine Yönelik Bir Durum Çalışması", Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II, 16–18 Mayıs 2010, Ankara.
- Uzunboylu, H. And Özdamlı, F. (2006). "The perceptions of university students on using e-mail, chat and discussion groups for educational purposes", *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 1 (1), 47-60.

Willard ,N.E. (2005) Educator ,s guide to cyberbullying and cyberthreats :Responding to the challenge of online social aggression, threats ,and distress

Yang CK., Choe B M, Baity M, (2005). "SCL-90-R and 16PF profiles of senior high school students with excessive internet use", *Canadian Journal of Psychiatry*, 50:407–414.

Yang SC, Tung C.J, (2007). "Comparison Of Internet Addicts And Non-Addicts İn Taiwanese High School", *Computers in Human Behavior*, 23:79–96.

Yen, J. Y., Yen, C. F., Chen, C. C., Chen, S. H. ve Ko, C. H. (2007). Family factors of Yıldız, C. (2005). Chat (sanal sohbet). A. Tarcan (ed.), İnternet ve Toplum Ankara, *Anı Yayıncılık*, s:55- 89.

Young K.S., (1996). "Internet Addiction: The Emergence Of A New Clinical Disorder", *Cyberpsychology and Behaviour* , 3:237-244.

Young K. S. (1999). Internet addiction: symptoms, evaluation and treatment. Ed: VandeCreek L, Jackson T. *Innovations in Clinical Practice: A Source Book*. pp.19-31. Professional Resource Press; Sarasota, Fla.

Ziyalar, A. (1999). *Sosyal Psikiyatri(2.bs.)*.İstanbul: Yüce Yayım .

EK-A

Değerli arkadaşlar,

Bu anket öğrencilerin internet kullanma düzeyleri'ni belirlemek amacıyla veri toplamak için hazırlanmıştır. Araştırmanın sağlıklı bulgulara ulaşması, anketteki sorulara vereceğiniz cevaplara bağlı olduğundan lütfen bu sorulara gerçek düşünceleriniz doğrultusunda cevap veriniz. Anketi doldurmanız 10 dakikanızı alacaktır. Tüm bilgiler gizli tutulacak ve ticari amaçlı kullanılmayacaktır.

İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Özge BEYATLI

Dr. Fezile ÖZDAMLI
Prof. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU
Kendinizi tanımlayınız:

1) **Cinsiyet:** ( ) Kız ( ) Erkek

2) **Yaş:** _____

3) **Evde bilgisayarınız var mıdır?**

( ) Evet ( ) Hayır

4) **Bilgisayarım** _____

( ) Kendi odamdadır

( ) Diğer aile bireylerinin bulunduğu odadadır.

5) **İnternete** _____ **bağlanıyorum.**

( ) Okuldan/üniversiteden

( ) İşyerimden

( ) Ücretsiz internet bağlantısı sağlayan kafelerden

( ) İnternet kafeden

( ) Evden

( ) Heryerden (3G)

( ) Diğer _____

6) **İnternet aktivitelerime yaklaşık olarak günde** ____ **saat harcarım.**

( ) 0- 1

( ) 2- 3

( ) 4-5

( ) 6 +

7) **İnternete bağlanmamdaki başlıca sebepler:**

( ) Derslerim için kaynak tarama

( ) Yeni bilgiler öğrenmek için

( ) Online Gazete/Haberlere erişim için

( ) Yazılım (program) yüklemek için

( ) Uzakta bulunan arkadaşlarımla sohbet etmek için

( ) Yeni kişilerle tanışmak için

( ) Sosyal Paylaşım Siteleri (Facebook)

( ) Oyun oynamak için

( ) Müzik dinlemek

( ) Film izlemek

- ( ) İlgili alanlarımız aynı olan bireylerle bilgi paylaşımında bulunmak için
 ( ) Fikirlerimi ve fantezilerimi paylaşmak için
 ( ) Sanal seks için
 ( ) Diğer (Lütfen belirtiniz) _____

8) İnterneti düzenli olarak _____ kullanıyorum.

- ( ) 0 – 3 aydır
 ( ) 3 – 6 aydır
 ( ) 6 – 12 aydır
 ( ) 1 – 2 yıldır
 ( ) 2 – 5 yıldır
 ( ) 5 yıldan fazladır

ÖLÇEK	Hiçbir Zaman	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
1. İnternet kullanma isteğimi kontrol edemiyorum.				
2. Her sabah ilk işim internete bağlanmaktır.				
3. Yapmam gereken bir iş çıktığında bile internetin başından kalkamıyorum.				
4. İnternetsiz bir yaşam, benim için sıkıcıdır.				
5. İnternet kullanma zamanımı azaltmaya çabalıyorum fakat bunu asla başaramıyorum.				
6. İnternet kullanmazsam rahatsızlık hissederim.				
7. İnternet bağlantısı olmadığı zaman, kendimi çok sinirli hissediyorum.				
8. İnternet kullandığım zaman kendimi daha dinamik hissediyorum.				
9. Uzun bir süre internet kullanmadığımda, kendimi üzgün hissederim.				
10. İnterneti kullanmazsam kendimde bir eksiklik hissediyorum.				
11. İnternette giderek daha fazla zaman geçiriyorum.				
12. Her zaman kısa bir süre için internet kullanmak istiyorum ama daima uzun süre internet kullanıyorum.				
13. İnternette umduğumdan daha fazla zaman geçiriyorum.				
14. Doyum sağlamak için, internette daha fazla zaman geçiriyorum.				
15. Başkaları internette çok zaman harcadığını söyler.				
16. Çok fazla İnternet kullandığım için kendime daha az zaman ayırıyorum.				
17. Uyku zamanımı İnternet kullanarak geçiriyorum.				
18. İnternet kullanırken yemek yemeyi unutuyorum.				
19. İnterneti bütün gece kullandığım için kendimi halsiz hissediyorum.				
20. Kişilerarası ilişkilerimi zayıflatmasına rağmen hala internet kullanmaya devam ediyorum.				

21. İnternete yoğunlaştığımdan arkadaşlarımı ihmal ediyorum.				
22. İnterneti kullandığım için sırt ağrısı çekiyorum.				
23. İnternet kullandığım için işlerim aksıyor.				
24. İnternet yüzünden ailemle daha az zaman geçiriyorum.				
25. İnternet yüzünden kendime yeterince boş zaman ayıramıyorum.				
26. İnternet kullanımı sağlığımlı bozuyor.				